

TOKIKOM

2020ko urtarila | 199. zenbakia

aita! txorie

Veronica Arrieta

Nekazaritza- heziketa ardatz

IRABAZTEKO XEDERIK GABEKO ERAKUNDEA

Taileri kalea 6 DERIO 94 406 36 02

ban
BASERRIANTZOKIA

Txorierriko

ABESLARI, MUSIKARI eta DANTZARIAK

Baserri Antzokiko eszenara

Urtarrilak 31 19:00

Larrabetzuko Musika Eskola
Derioko Iparralde Abesbatza
Derioko Lainomendi dantza taldea

***Kultura eta euskara**
alkar hartuta*

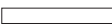
Otsailak 28

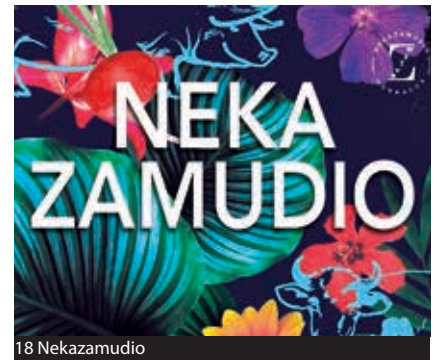
Larrabetzuko Gaztelumendi Abesbatza
Bertoko Zamudio
Zamudioko Hiru Bat Dantza Taldea

Martxoak 28

Lezamako Ekidazu Abesbatza
Sondikako Pentagrama
Derioko Lainomendi dantza taldea
Zamudioko Kamara Korala
Taberna Ibiltaria

- **4** Eretxiak
- **5** Laburrak eta albisteak
- **10** Irudietan... Aiora Sangroniz eta Amagoia Elorrieta
- **11** Babestutako edukia... Gurena Loiu
- **12** Magia... Oliver magoa
- **14** Gaztea eta... Ion Batis, waterpolo jokalaria
- **16** Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatea
- **18** Nekazamudio
- **20** Veronica Arrieta, Nekazaritza eskolako zuzendaria
- **26** Bizkaiko Berbalagun Bira
- **30** Familia-errenten banaketa Txorierriin
- **32** DAT: argazki-galeria
- **34** Teknologia... Anaia Nagusiaren begi zorrotzak
- **35** Aikorrizketa... 0 km-ko euskara da Txorierrikoa
- **36** Sukaldaritza
- **37** Denborapasa
- **38** Agenda

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

diruz lagundutako aldizkaria

Argitaratzailea: TOTOAN, Txorierriko Euskara Elkarteen Federazioa (Lagatu, Zorritzeta, Arrekikili, Tximintx komunitatea eta Altzora)
Tel.: 94 452 34 47 / 688 86 41 35
aikortxori@aikor.com /
www.aikor.eus

Zuzendaria: Xabier Goienetxe

Erredakzio burua: Itxaso Marina

Erredakzio taldea: Maite Lekerika, Gaizka Eguzkitza, Juan Luis Goikoetxea

Kolaboratzaileak: Asier Oruetxebarria, Unai Ugalde, Xabier Diaz, Jose Angel Mentxaka, Jon Goikouria Larrabeiti, Idoia Andres, Jose Luis Barrenetxea, DAT taldea eta Itallen bertso eskola

Zuzentzaileak: Joseba Butroe, Iñaki Astorkiza eta Jagoba Zallo

Publizitatea: Arantza Atxutegi (686 58 92 38)

Banaketa: Egunon

Maketatzailea: Gaizka Eguzkitza

Inprimategia: Gertu

Ale kopurua: 8.000

Lege gordailua: BI 137-02 ISSN 1578-9322

Aikor! aldizkariak ez dau bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen edota eritxien erantzukizunik.

ASIER ORUETXEBARRIA
Irakaslea

Hilabete izango da irratsaio batean gazteriaren eta aisialdiaren gaineko ikerketa baten gaineko emaitzak entzun nebazala. Azken hogeitaz urteotan, gazteek, 15 eta 29 urte bitartekoek, denbora libre erabiltzeko daukien modua erabat aldatu da. Orain dala hogeitaz urte, "lagunakaz egotea" zan denpora-pasarik gogokoena; gaur egun, teknologiarekin lotutako ekintzek –Internetetik nabigatu edo txateatu– hartu dabe lekuri gorenena.

Lagunakaz egon

Are gehiago, % 75ek gurago dau asteburuetan Interneten ibili "lagunakaz egotea" baino. Denpora hori gehienbat txateatzen edo serieak eta pelikulak ikusten emoten dabe, eta euren bigarren aukera da erosketak egitea eta bideo-jokoak erabiltzea. Datuak Estatuko 2.000 gazteri egindako inkesta batetik aterata dagoz; ez dot uste euskaldunok desbardinak izango garenik.

Argi dago Internet eta bere eratorritakoak mundura zabalik dagoen leiho itzel handia dirala, baina gure etxeko bakar-dadean gozatzen doguz. Nahiz eta antipodetan dagoen lagun bategaz berba egiten egon.

"Lagunakaz egotea", hirugarrenez komatxoan artean, guztia zan nire gazte-garaian. Eta komatxoan artean idatzi dot berba bi horreetan hainbat jarduketa baten ziralako: futboleko ibiltzea, kereizak lapurtzea, Bilbora joatea, pipak jatea edo ligatzea. Ez dot uste sakelako telefonoak

horrenbeste app daukanik. Egote horrek zuzenean egotea ekartzen eban; tarteko pantaila barik. Zenbat denpora pasatu dogun ezer egin barik kuadrillakoon artean barre egiten edo tontakeriak esaten, baina beti be harremanak egiten! Nerabe askorentzat bere adineko lagunakaz egoteko momentu bakarra institutua da, eta, agian, derrigorrezko hezkuntzan garatu beharko litzateke lagunakaz egoteko eta bizi izateko gaitasuna. Edo gurasook seme-alabei irakatsi beharko geunskie Play Stationagaz, telefonoagaz edo Internetegaz pasatzen daben denporea kudeatzen. Askoren antzean, etxean galduta dauka-gu guda hau, nahiz eta munduko gurasorik kantsagarrienak izan.

Mundua moduan, gizakion arteko harremanak be aldatzen doaz. Batek daki 20 urte barru gure aisialdia zertan emongo dogun. Bueno ba, amaitu behar dot, lagunakaz lotu naz-eta zurito batzuk hartzeko.

Aspaldiko eztabaida da ikastegiak gure gaztetxoei etxeko lanak agindu ala ez, eta, baiezkoan, zein neurritan. Nik ez daukat horretarako erantzun kategorikorik, eta ez ditut lerro hauek salaketa modura idatzi, baizik eta gai honen harira umetan izandako esperientzia polit bat zuenganatzeko.

Etxeko lanekin gora eta behera ibiltzen ginen sasoi hartan ere bai. Batzuetan bereziki astunak ziren, eta asteburura arte luza zitezkeen. Baina behin, ikasturtea hasi eta berehala, tutore berriak galdetu zigun noiz nahia-go genuen lanak agintzea: asteleheneretik egunenera, eta asteburua libre; ala aste barruan lanik ez eta den-dena

Etxeko lan akademikoez

UNAI UGALDE OLEA
EHUko irakasle-ikertzailea

barikuan metatu asteburuan egiteko. Gainera, dedikazio-tarte maximo bat ezarriko zitzaigun lanak egiteko; eta egin ezean, amaitutzat eman genitzakeen, larritu barik.

Asteburuak libratzea erabaki genuen aho batez, noski. Beste ikastetxeetako lagunek flipatu egiten zuten: "Zelan, bada, ez duzue etxerako lanak asteburuan?". Eta gu ere harrituta, haiek bazeuzkatelako! Atzera begiratuta, jokaldi burutsua egin ziguten: etxerako lanak egiteko ardura gure gain hartu genuen, eta inor baldar edo makal ibiltzen bazen, asteburua izaten zuen berreskuratzeko.

Iñigo Lazaro, Euskadiko Trial txapelduna

Euskadiko Motoziklismo Federazioak 2019ko Euskadiko Txapelketen sariak banatu ditu urtarrian, Durangon, eta Iñigo Lazaro zamudioztarra saridunen artean egon da. Lazarak Euskadiko Trial Txapelketa irabazi du TR2 kategorian.

Euskadiko Trial Txapelketa apirilean hasi eta azaroan amaitzen da, eta hainbat proba egiten dira Euskal Herrian eta Samanon (Kantabria). Zamudioztarrak ondo ikusi du bere burua 2019ko txapelketan zehar. "Baina esan behar dut entrenamendu-ordu asko egiten ditudala. Berrogeita hamai-ka urte ditut eta ni baino askoz gazteagoak diren motor-gidarien kontra lehiatzen naiz. Eta ondo dago, gazteek sentsazio onak eta gaztetasuna ematen dizkizutelako; hala ere, urteak aurrera egin ahala, gero eta gehiago kostatzen zait kirol hau egitea, eta ordu asko eman behar ditut gimnasioan eta entrenatzen emaitza onak lortzeko".

Iaz zortzigarrena izan zen Espainiako Trial Txapelketan beterranoen kategorian -36 parte-hartzailearen artean-, eta aurten

ere han ibiltzeko asmoa du. Txapelketa otsailean hasiko da. "Euskadiko txapelketan ere hartuko dut parte, jakina! Niretzat inportanteena da". Lazaro 1992an hasi zen trialean eta hainbat hona hainbat lehia-keta irabazi ditu. "Batez ere lehen txapela gogoratzen dut: 1992an Euskadiko txapelduna izan nintzen junior kategorian; eta azkena, lehen esan dudan moduan, gero eta gehiago kostatzen da eta". Horren harira, motor-gidariak eskerrak eman dizkio Zamudio Racing elkarteari, txapelketetan parte hartu ahal izateko lizentziak ateratzeko ematen dion laguntzagatik.

Larrabetzun Bizkaibuseko hiru linea daude: Bilbao - Galdakao - Larrabetzu (A3631), Bilbo - Larrabetzu Artxandako tuneletatik (A3223) eta Areeta - Larrabetzu (A2151). Udalak jakinarazi duenez, udalerria 3. tarifa-gunean dago eta horrek dakar tiketa edo creditrans txartela 2. gunekoa baina % 22-26 garestiagoa izatea. Herri-tarrak askotan kexatu dira egoeraz, eta udalak tarifak aldatu eta Larrabetzu 2. tarifa-gunean sartzeko eskatu dio Aldundiari. Horretarako, lau arrazoi argudiatu ditu.

Lehenengo eta behin azaldu du A3223 lineak Txorierri osoa zeharkatzen duela eta Larrabetzu 3. tarifa-gunean dagoen herri bakarra dela. Era berean, adierazi du, Txorierriko beste udalerrietan ez legez,

Aldundiak ezetz erantzun dio Larrabetzuko tarifak aldatzeko egindako eskaerari

Larrabetzun ez dagoela tren-zerbitzuri, eta, beraz, zerbitzu publiko gutxiago izateaz gainera, daudenak garestiagoak direla. Azkenik, Txorierriko gainerako herriak moduan, Larrabetzu Bilbo Handian dagoela aipatu du, eta herriko gazteek autobusa hartu behar dutela Derioko institutura joateko: "udalerriri hori beste tarifa-eremu batean dago".

Aldundiko Garraioen Zuzendaritza Nagusiak, bestalde, ezetz erantzun dio eskaerari. Azaldu duenez, Bizkaibus zer-

bitzuan indarrean dagoen tarifa-zonifikazioa "Garraio Partzuergoaren barruan eraturako Tarifak Bateratzeko Batzordeak erabaki eta onartu zuen. Bizkaiko zonen mapa txosten eta azterlanen arabera egin da". Aldundiaren hitzetan, Tarifak Bateratzeko Batzordearen helburu bakarra da Bizkaiko garraiobide publiko guztiak koordinatzea eta tarifak bateratzea. "Aldundiak lehentasunezkoztat jotzen du helburu hori, gure lurraldeko herritar guztien mugikortasuna hobetuko baitu".

AmAr
ileapaindegia

Asteartea-ostiralea:
9:00-19:00
Laburubata:
8:00-13:30

Uribe plaza, 1 beheko
Zamudio
94 4520419

Txinbo kalea, 9
48170 ZAMUDIO
94 452 26 75

BIDE-GORRI

Askotariko pintxoak - Plater konbinatuak
8:00etatik irekia
WIFI gunea

Carrefour
express

ORDUTEGIA
Astelehenetik ostiralera arte
9:00-14:30 / 17:00-20:30
Larunbatean
9:00-14:30

Pago kalea, 5
48170 ZAMUDIO

Ekintzaileentzako diru-laguntzak

EGAZ Txorierri 30 diru-laguntza emango ditu enpresa-ideiak garatzeko. Hogei diru-laguntza 18 urtetik 30 urtera bitarteko lagunen proiektuetara zuzenduko dute; eta gainerako 10ak, 30 urtetik gorako pertsonen proiektuetara. Horri lotuta, gutxienez emakumeen proiektuen % 40ri erantzuna ematen ahaleginduko da. Ekintzaile bakoitzari 1.000 euroko laguntza emango diote, eta kopurua % 15 handituko da onuraduna 18 urtetik 30 urtera bitartekoa bada; eta beste % 15 bat, emakumezkoa bada. Eskariak otsailaren 18ra arte aurkez daitezke EGAG Txorierriko egoitzan, Sondikan. Informazioa eta oinarriak www.somostxorierri.com webgunean daude eskuragarri.

Larrabetzuarrak, Binakakoaren hasieran

Laboral Kutxa Emakume Master Cup III. Binakako Txapelketa urtarrilaren 18an hasi zen Ataunen. Nerea Sagarna (Larrabetzu) eta Haizea Marijuan (Santurtzi) bizkaitarrek 8 eta 18 irabazi zieten Jaione Urtia eta Irati Usandizaga oñatiarrei. Bestalde, Gentzane Aldaik (Orozko) eta Olatz Arrizabalagak (Gernika – Olarreata Larrabetzuko pilota eskola) pilota mistoa erabiltzaile jokatu zuten lehendabiziko aldiz, eta 18 eta lau irabazi zioten Oñatiko bikoteari.

BUSQUET ETA URIARTE, BIZKAIKO TXAPELDUNAK.– Abenduan, Bizkiko Klubaren Arteko XXIX. Txapelketaren finalak jokatu ziren Basauriko Artunduaga pilotalekuan, eta Aimar Busquet eta Adrian Uriarte Gordon Lezamako Pilota Eskolako pilotariek txapela eraman zuten kadete kategorian. Busquetek (atzelaria) eta Uriartek (aurrelaria) 22 eta 20 irabazi zieten Ruben Azkona (aurrelaria) eta Josu Sanchez (atzelaria) Usansoloko pilotariei. Azaldu zuten, oso partidua izan zen eta azken tantoa lortzeko ere gogoz borrokatu behar izan zuten. Emaitzarekin eta egindako ahaleginarekin pozik agertu ziren.

Zizegorri elkarteak Arabako Boilur Beltzaren azokara joango da

Azoka bosgarren aldiz egingo da otsailaren 2an, eta Zamudioko mikologia elkarteak hara joateko bidaia antolatu du. Bidaia autobusez egingo dute, eta Arabako Boilur Beltzaren Nazioarteko Azoka bisitatzeari gainera, boilurrez egindako menua dastatuko dute San Millan de San Zadornil herriko jatetxe batean. Menua hau izango da: barazki-krema, plantxan egindako ahatearekin eta boilurrarekin; tenperatura baxuan trufatutako arrautza; onddo salteatuak, trufatutako patatekin; behi-azpizuna, foiearekin eta boilur-laminekin; ogi-torradak eta ardo ondua. Umeentzako menua ere egongo da.

Bidaiak 40 euro balio du nagusientzat; eta 10 euro, umeentzat. Interesatuak Zizegorri elkartearekin ipini daitezke harremanetan WhatsApparen bidez (658 746 537) edo emailaz (zizegorri@gmail.com). Izena emateko azken eguna urtarrilaren 30a izango da.

Otsailaren 2an, 09:00etan irtengo dira Kollitza aparkalekutik Arabara, eta Zamudiora 19:00etan itzuliko dira.

Izpilen
PARAFARMACIA BELAR-DENDA

Sabino Arana, 3. lorja - 48150 SONDICA (Bizkaia)
94 655 80 00 - 689 99 88 43 - izpilen@gmail.com

JB Construcciones-Reformas
IÑIGO BARCENA
Igeltzerotza orokorra

Especializatea:
Xafra-lanak
Zoruak

944522910 - 665703312 - 652772018

Hamaika aurpegiko egunak

a: Idoia Andres

Inauterietako atarian gaude eta udal-erri gehienek egitaraua zehaztuta dute dagoeneko. Ekitaldi nagusiak otsailaren 28an eta 29an izango diren arren, Sondi-

kan, esaterako, moztorro- eta makillaje-tailerrak eta jaia egingo dituzte Ludoteka In eta Iln, eta Gaztetxean ere egitarau-sorta zabala antolatu dute. Horrela, bada, otsailaren 7an Inauterietako filloak egiten ikasteko ikastaroa izango dute, eta Garrasia

talde feministak "Inauterietako moztorroak eta sexismoa" tailerra eskainiko du otsailaren 14an. Hilaren 21ean, makillaje-trukorik onenak ikasiko dituzte, eta hilaren 28an, makillaje eta karakterizazio lehiaketa egingo dute.

Otsailaren 21ean, 18:00etan, ogi txigortu eta moztorro lehiaketa egongo da Zamudioko Gaztestazioan; eta hilaren 22an, 11:30ean, moztorro-tailerra, liburutegian. Egun horretan ere, 18:00etatik aurrera tostada lehiaketa eta erromeria izango dira Adintsuen Etxean. Azkenik, otsailaren 23an, 12:00etan, umeentzako erromeria eta moztorro lehiaketa egingo dira Ludotekan. Kategoria bi egongo dira: sei urtera arte eta sei urtetik bederatzi urtera arte. Kategoria bakoitzeko hiru sari emango dituzte: lehenengoa, 50 euro; bigarrena, 30 euro; eta hirugarrena, 20 euro.

Lezaman, otsailaren 22an ospatuko dituzte Inauteriak. Ekintzak 18:00etatik 01:00etara izango dira frontoian: umeentzako tailerrak, artista eta moztorro lehiaketa, *photocall*-a, sariak banatzea eta disko festa, besteak beste.

Larrabetzuko Kulturbilguneak Mas-karitaren kalejira antolatu du otsailaren 21erako. Gainera, leihoak eta balkoiak apaintzeko deia egin diote herritarrei. Leihoari edo balkoiari argazkia atera behar zaio eta hori otsailaren 16ra arte bidali daiteke kulturbilgunea@gmail.com helbide elektronikora. Kalejiraren ondoren, 50 euroko hiru diru-txartel zozkatuko dituzte parte-hartzaileen artean, herriko dendetan gastatu ditzaten.

hotela
jatetxea
aretxarte

Teknologi Parkea - Eraikuntza, 200
48170 ZAMUDIO - (BIZKAIA)
Telefona: 94 403 69 00
Faxa: 94 403 69 01
e-mail: hotel@aretxarte.com
e-mail: reservas@aretxarte.com
www.aretxarte.com

**OAKLAND
ENGLISH**

LEHENDAKARI LEIZADLA PLAZA, 2
ZAMUDIO
946522857

IRATXO
gozotegia

tarta pertsonalizatuak
brufak
lelak
pastelak
pastak

Mikel Zurro, 3 - 5. floor - Belduza, 48100 - 94 645 09 19

**PATXI
KOOP**

PATXI KOOPERATIBA ELKARTEA
Nabarra pabilgona - Plazara 4, 48170 Zamudio (Bizkaia) - Tel: 94 523 507 - info@paxi.koop - www.paxi.koop

Ale-apaindegia

Mª Antonia Llodio

Txorierriko etorbidea, 6
Tel.: 94 452 02 70

48170 ZAMUDIO (Bizkaia)

Elurretara irteerak, Gailur taldearen eskutik

Lezamako mendi taldeak elurra gozatzeko irteera bi antolatu ditu otsailerako. Aurreko urteetan legez, otsailaren 16an Lunadaraino hurbilduko dira. Hitzordua 08:30ean ipini dute eskolan, eta parte-hartzaileek edozein tresna eraman ahalko dute elurretan ederto pasatzeko, hala nola lerak eta plastikoak. Lunadara autobusez joango dira eta inguruko jantoki batean bazkalduko dute. Izena ematea lehenbailehen egin behar da. Informazio gehiagorako, gailurmt@outlook.com helbide elektronikora idatz daiteke.

Bestalde, elur-erraketekin ibiltzeko irteera egiteko asmoa dute otsailaren 22an. Nora joan aurreko egunetan erabakiko dute momentu horretan elur-kopurua zein den. Horri lotuta, jakinarazi dutenez, Urkiolara, Gorbeira edo Lunadara joan litezke. Egun horretarako hitzordua 08:30ean ipini dute Herriko Plazan. Aurrekoan legez, izena ematea ahalik eta lasterren egin behar da bidaia eta elur-erraketak alokatzea kudeatu ahal izateko.

Lunada. a: lunada.org

BANek esker ona adierazi die Txorierriko kultura elkarteei

Urtarrilaren 17an, bazkideen urteroko afaria egin zen Txorierriko Baserri Antzokian (BAN), Derion, eta fundazioak sari bana eman zien bailarako 10 elkarteri. Sariak elkarteek euskararen eta euskal kulturaren alde musu-truk egiten duten lana eskertzea izan zuen helburu, eta lan hori jendaurrean aitortzea. Saria hauek jaso zuten: Larrabetzuko Musika Eskola, Ipar-Alde abesbatza (Derio), Lainomendi dantza taldea (Derio), Gaztelumendi abesbatza (Larrabetzu), Bertoko Soinu Tresnen Elkartea (Zamudio), Hiru Bat dantza taldea (Zamudio), Ekidazu abesbatza (Lezama), Pentagrama Kultura Elkartea (Sondika), Zamudioko Kamara Korala eta Taberna Ibiltaria.

Bestalde, BANek egitasmo bat ipini du martxan, Txorierriko abeslariak, musikariak eta dantzariak antzokiko eszenara eramateko. Saritutako elkarteak egitasmo horretako partaide dira, eta datozen hileotan emanaldia eskainiko dute BANen. Lehenengo hitzordua urtarrilaren 31n izango da eta agertoki gaineen Larrabetzuko Musika Eskola, Ipar-Alde abesbatza eta Lainomendi dantza taldea ibiliko dira. Bigarren saioa otsailaren 28an egingo da Gaztelumendi abesbatzaren, Bertoko elkartearen eta Hiru Bat dantza taldearen eskutik; eta azkena, martxoaren 28an. Azken emanaldi horretan, hauek igoko dira

agertokira: Ekidazu abesbatza, Pentagrama elkartea, Lainomendi dantza taldea, Zamudioko Kamara Korala eta Taberna Ibiltaria. Lehen emanaldia 19:00etan izango da; besteen ordutegia aurrerago zehaztuko da.

Ekitaldi nagusiaren aurretik, kultura elkarteak entsegu-saioak –hiru guztira– egiten dabilta elkarrekin, ikuskizun ederra eskaintzeko. Izan ere, kontuan hartu behar da talde bakoitzak kultura arlo zehatz bat lantzen duela. Horri lotuta, adierazi beharra dago ekimenaren helburuetariko bat publikoa gurutzatzea dela; hau da, gehienbat dantza-ekitaldietara joan ohi denak, esaterako, egun horretan musika korala entzuteko aukera ere izan dezala, eta alderantziz.

Abelino Arraindegia

Gorbea kalea, 4 - 48160 DERIO
T: 94 602 75 25-6

ADARVE KAFETEGIA

Gosariak
Plater konbinatuak
Pinxoak
GIRO ONA

Sollube, 2 DERIO Tel: 94 608 95 31

aldeko
hortz klinika
Tel.: 94 454 15 87

Anuska Prieto Aguilar
Odontologoa

Unib 7, behea
48160 DERIO (Bikalea)

–Especialitate guztiak bertan bakan bakan
–Aurrekontuak doan
–Especialitatea: umeak

RPM
MAYORISTAS INFORMATICOS

ENPRESETARAKO INFORMATIKA
SAREEN MANTENIMENDUA
ZERBITZU TEKNIKOA

Avda. Pina 2C Nave 5 - 48170 - Zamudio
Tel: 944521544 - http://www.rpmmayoristas.com

Peñasko
arraindegia

Mendiko, 4
48170 Zamudio
Tel: 94 452 0808

GOXO-GOXO LOHIZUN

Herretaldeak zehatzik
Ogile egutero
Postalak enkargatuz

Garaioitza, 77c
48196 Lezama
94 455 42 72
goxogoxolohizun@hotmail.com

Joana Lara, Emakume Baserritarra saria jaso duen lehen emakumea

Hirurogeita hamabi urteren ondoren, Emakume Baserritarra saria eman zuen BBK-k lehendabiziko aldiz San Tomas azokan. Saria Jona Lara zamudioztarrak jaso zuen, eta, aitortu duen moduan, golardoak ustekabeen harrapatu zuen. "Ordu bata baino apur bat lehenago Euskal Museoa egon behar nuela esan zidaten, eta nik ez nekien zertarako. Egia da hile bi lehenago, Areatzan egiten den Gure Lurreko azokan, kontatu zidatela San Tomas lehendabiziko aldiz Emakume Baserritar saria emango zela, baina nik pentsatu nuen nagusi batek jasoko zuela eta sariaz ezta gogoratu ere. Bestalde, nik ez nuen lehiaketara produkturik aurkeztu, eta, hortaz, ez nuen oso ondo ulertzen zer gertatzen ari zen". Bere hitzetan, Euskal Museoa azaldu zenean hasi zen egoeraz ohartzen.

"Klaustroa oso polito zegoen eta azokan salmentan ipinitako produktuak zeuden ikusgai; nire karakolak, haien artean. Ikaratzen hasi nintzen. LORRAko teknikari batzuek hurbildu nintzen eta aipatu nien han egoteko deia jaso nuela eta, antza, sari bat emango zidatela. Hau esan zidaten: «Emakume Baserritar saria zuri emango dizute, beharbada. Joana, gogoangarria izango zara». Urduriago ipini nintzen orduan". Zamudioztarraren ustez, sari inportantea da emakume baserritarren lana jendaurrean aitortzen du eta. "Emaku-

meak beti egon dira baserrian, baina ustiategi gehienak euren senarraren izenean egon ohi dira; oso ustiategi gutxi daude emakumeen izenean. Era berean, gero eta baserritar gutxiago daude eta daudenen artean oso gazte gutxi daude. Emakume baserritar gazteak ere askoz gutxiago gara. Ea sari hau beste eragingarri bat den

lehen sektorean lan egitera jende gehiago animatzeko!"

Joana Larak duela bost urte ipini zuen ustiategia Goierri martxan, Erandion. Nekazaritza ekologikoko produktuak ekoizteaz gainera, karakol-haztegia du bertan. "Lan handia den arren, pozik nago; oso gustura".

HASTENS SHOWROOM BEDS 2020

Gure erakusketako oheak erosteko eskaintza paregabea aprobezu dezakezu. Baina azkar ibili, eskaintzaren barruan bakarrik dendako oheak daude eta.

Eskaintza, dendako ohe-kopuru mugatu baterako. Lehenak lehentasuna izango du.

BE AWAKE FOR THE FIRST TIME IN YOUR LIFE® | HASTENS.COM

Hästens
since 1851

HÄSTENS STORE BILBAO | Derioko Seminarioa | Telf. 944 541 963 | hastens.com

Aiora Sangroniz eta Amagoia Elorrieta | Aldekoneko hirugarren belaunaldia

Alabak eta amak ondo baino hobeto gogoratzen dute amamaren garaia, taberna 1965ean zabaldu zenekoa: tripakiak, muturrak, txipiroiak, sukalkiak eta kazolak oro har famatuak ziren Derioko jatetxe honetan. Era berean, Amagoiak ondo baino hobeto gogoratzen du derioztarrez gainera Neguriko jauntxoak ere txerribodetan bazkaltzera etortzen zirela, txoferrek barran itxaroten zieten bitartean. Horiek bai garaiak!

Testua eta argazkia: Jon Goikouria Larrabeiti
@jongoikouria

Tripotxak, txipiroiak...
Ospe eta entzute,
juaki gozo artean
makina bat urte
Bertso eskolakook
gurako genduke
kazola bat probatu
bertso honen truke

Itallen Bertso Eskola

Arantza Amondarain Lasa
Ginekologoa

Txartelari telefonoa: 94 452 09 59
413. bulegoa
48196 Lezama

Txartelari eta bulego
94 454 44 99
a.amondarain@goiariakomunikazioa.es

ZAMUDIO
Loteria Nazionalea

Leizaola L. plaza, 7
Tel.: 94 452 09 59
Faxa: 94 656 69 95
josuastorkiza@gmail.com

RUBEN
ERLOJU-DENDA BITXITEGIA

Lehendakari Garaiola plaza, 5
48196 Lezama
94 452 34 49

Enaitz
TABERNA

Ogitartekoak
Anoak
Plater konbinatuak

94 455 42 15
Garaioltza, 74
48196 Lezama

TABERNA
GAZTE

Eguneko menuak
Ospakizunak

Aretxalde, 141 - 48196 LEZAMA
944554422 - gazteditaberna@gmail.com

LEJARRENE JATETXEA
Garaioltza auzoa, 12 • LEZAMA • T: 94 455 65 46

Egoiliarren autonomia ardatz

LOIU GURENA

Loiu Gurenak 2007an zabaldu zituen ateak Txorierrin. Egoitza geriatrikoak azpiegitura ezin hobeak ditu egoiliar bakoitzaren beharrianetara egokitutako zerbitzua eskaintzeko; baina ohiko prestazioez gainera, beste zerbitzu bi ipini ditu erabiltzaileen eta familien eskura: eguneko egonaldiak eta babespeko apartamentuak.

Loiu Gurenak bi eratan eskaintzen ditu eguneko egonaldiak: Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatearekin lankidetzan eta modu pribatuan. Lehenengo aukerari dagokionez, erabiltzaileak Mankomunitatearen gizarte-zerbitzuen bidez ailegatzen dira egoitzara. Loiu Gurenaren langileek erabiltzaileak etxean hartzen dituzte egoitzara eramateko, eta etxera eroaten dituzte eguneko egonaldia amaitu ondoren. Adinekoek sei ordu ematen dituzte geriatrikoan, eta bertako zerbitzu eta jarduera ludiko guztiak gozatu ahal dituzte. Era berean, eurentzako guinea dute lorategi eta guzti. Zerbitzua astelehenetik barikura ematen da, jaiegunetan izan ezik. Zerbitzua modu pribatuan eskaintzen denean, ordutegia eta egutegia askoz zabalagoak dira; izan ere, Loiu Gurenaren profesionalak erabiltzaileen eta bere familien premietara egokitzen dira egunerokotasuna errazteko. Garraio-zerbitzuaren ordutegia ere malguagoa da.

Egoitza geriatrikoan babespeko apartamentuak ere badaude, etxean ez seguru

sentitzen hasi diren arren, oraino egoitza batera joan nahi ez duten pertsonentzat. Loiu Gurenak 34 banako apartamentu eta zortzi apartamentu bikoitz ditu. Apartamentuak erabat hornituta daude: bainu-gela egokitua, sukaldea, mikrouhin-labea, hozkailua eta logelako eta egongelako altzariak. Apartamentu bikoitzek terraza ere badute. Loiu Gurenak beste zerbitzu osagarri batzuk eskaintzen dizkie, hala nola otorduak prestatzea eta arropa zein apartamentua bera garbitzea. Oinarritzko paketeak –egonaldia, argia, ura, berokuntza eta 24 orduko laguntza– 600 euro bali du hilean; eta pakete osoak, 1.500 euro hilean. Egoiliarrek egoitza geriatrikoaren zerbitzu eta jarduera guztiez baliatu daitezke, eta apartamentua euren gustura apaindu dezakete. Bisita-ordutegia ere oso zabala da.

Loiu Gurenak 226 lagunentzako lekua du: 176 toki, egoitzan bertan; eta 50, babespeko apartamentuetan. Egoitzak hiru solairu ditu, eta adinekoak batera edo bestera zuzentzen dituzte beren egoera

fisikoa eta psikikoa kontuan hartuta. Portararen nahasmendua duten lagunentzako guinea ere badute. Lorategi asko daude Loiu Gurenaren, eta, besteak beste, soloa, etxaldea, txoko handi bat, patio zabalak, bost areto handi, liburutegia, ordenagailuak, billarrean jolasteko aretoa eta kaperak dituzte. Halaber, ekitaldi-sorta zabala egiten dute egunero.

Lantaldea 90 profesionalak osatzen dute: 70 egoitzaren langileak dira eta 20 azpikontratatuta daude. Loiu Gurenak zerbitzu hauek eskaintzen dizkie egoiliarrei: medikua, erizainak (24 ordu), gerokulturrak, talde psikosoziala, gizarte-langilea, psikologoa, animatzaile soziokulturalak, ile-apaintzailea, sukaldaritza eta ikuztegiko eta garbiketako zerbitzua. Gainera, oftalmologoak, dentistak eta podologoak ere zerbitzua ematen dute egoitzan bertan. Bestalde, hainbat egonaldi-mota eskaintzen ditu: mugagabeko egonaldiak, egunekoak, gauekoak, asteburukoak eta atsedena hartzekoak, esaterako.

TALDEA **GURENA**
ASISTENTZI ETA EGOITZA-ZERBITZUAK

ZURE NEURRIRA

Unbe txiki bidea 9 – LOIU 48180
(Urdaneta ikastetxearen aurrean)

944 530 049
www.gurena.com

Mendekotasuna duten pertsonak
Pertsona autonomoak
Eriondoak

"Nire ikuskizunak mundua aldatzeko ekarpen xumeak dira"

OLIVER MAGOA | aktorea eta magoa

Getxoko magoak 15 urte daramatza profesional eta ibilbide horretan Euskal Herriko bazter guztietan egon da. Txorierriatik ere bai: azken aldia Gabonetan izan da, Sondikan, hain zuzen ere. Bere lana bere pasioa da eta, ikuskizunaz gainera, irakaspenen bat ere eskaintzen du saioetan.

t: Gaizka Eguzkitza / a: Oliver Magoa

Zelan Sondikan?

Oso ondo. Ikuskizun txikia izan zen, gaztetxean. Hainbat aldiz egon naiz Txorierriko herrietan eta beti nago gustura.

Lotura handia duzu Txorierriekin, ezta?

Bai. Batetik, Loiu bizi naizelako. Eta bestetik, bailarako herrietan ikuskizunak hainbat aldiz eman ditudalako. Esate baterako, saioa Loiu joan eskaintzen dut urtero. Gainera, asteazkenero, Zabaloetxe zentrora joaten naiz, hango mutilen magia ikastaroa ematera. Marokoko mutilak dira, hemengo gazteek baino zailago dute aurrera egitea eta gustatzen zait haiekin egotea. Azkenik, loritz Aburto gure soinu- eta argi-teknikaria Larrabetzuko da.

Eta zergatik aukeratu zenuen Loiu bizitzeko?

Magia-tailerra Bilbon izan dut betidanik. Hala ere, tailerra etxean bertan izatea zen nire ametsa. Eta familia handitu denez, iaz Loiu etorri nintzen.

Zelan zaudete Txorierri?

Oso pozik. Txorierri eskualde zoragarria da eta hemen bizi garenok jakin behar dugu zorte handia dugula. Batetik, naturari lotuta bizi gara; eta bestetik, beste gauza garrantzitsu batzuk gertu-gertu ditugu: hondartza, 10 minutura; Bilbo, bost minutura; aireportua hementxe dugu... Oso zorionekoak gara.

Zelan hasi zinen magian?

Gaztetan, Arte Dramatikoa ikasi nuen; beraz, aktoretzat jotzen dut neure burua. Duela 20 urte ospe handia lortu nuen Zoom-bados ETB katearen saioaren protagonista izan nintzelako. Euskal Herrian audientzia gehien zuen saioa izan zen hiru urtean. Ondoren, Espainiako telebistan lan egiteko aukera sortu zitzaidan, baina ez nuen onartu. Izan ere, sormen-prozesu osoa kontrolatzea gustatzen zait: pertsonaiak sortu, gidoia idatzi, eszenografia eta musika aukeratu... Eta hori guztia aktoreek ezin dute egin. Beraz, neure konpainia sortu nuen.

"Ez nuke esango egiten ditudanak magia-saioak direnik; nireak magia erabiltzen duten ikuskizunak dira"

Eta magia?

Magia nire pasioetako bat izan da betidanik. Dena dela, ez nuke esango nik egiten ditudanak magia-saioak direnik; nireak magia erabiltzen duten ikuskizunak dira: izan ere, magiatik aparte, interpretazioa, antzerkia, janzkera, soinu- eta argi-efektuak ere badaude. Zoriontsua naiz, gustatzen zaidanetik bizitzeko aukera dudalako.

Hamabost urte daramatzazu mago. Zelangoa da zure lana?

Nire lanak hiru ardatz ditu: entretenimendua, emozioak eta ikusgarritasuna. Gainera, egiten ditudan ikuskizunak mundua aldatzeko ekarpen xumeak dira, hau da, zerbait erakargarria egiten saiatzeaz aparte, irakaspenen bat ere eskaintzen diogu publikoari. Eta jendeak, ondo pasatzeaz gainera, ikuskizuna ikusi eta gero bizitza beste era batean ikusten badu, helburua beteta.

Garrantzi handia ematen diozu elkartasunari...

Bai. Nire ustez, guztiok egin beharko genuke esfortzua mundua orekatzeko. Nik

egun osoa ematen dut ikuskizunak sortzen eta horiek lau haizetara zabaldu nahiko genituzke. Umeak hazten direnean, gustatuko litzaidake emaztearekin furgoneta bat hartzea eta munduko bira egitea, leku guztietan nire ikuskizunak erakusteko. Ildo honi jarraituz, gaur egun, astero joaten naiz Loiura, etorkin gazteekin egotera; hilean behin, ospitalera, gaixorik dauden umeak bisitatzen; Caritas elkartearen kolaboratzailea naiz; duela hiru urte Greziara joan nintzen, errefuxiatuen kanpamentuetara...

Denetarikoa ikuskizunak egiten dituzu: handiak, txikiak, umeentzat, nagusientzat... Zeinetan sentitzen zara eroso?

Bakoitzak badu bere xarma: familiak erronka politak dira, umeak zein nagusiak harrapatu behar dituzulako; nagusientzako ikuskizunak ere gustatzen zaizkit, umorea erabili behar dudalako eta nire hasierako aktore-lanetara eramaten nautelako; era berean, neurri txikiko ikuskizunetan oso harreman estua duzu publikoarekin; eta zelan ez, neurri handiko ikuskizunak

"Nire lanak hiru ardatz ditu: entretenimendua, emozioak eta ikusgarritasuna"

aktore guztion helburua dira eta hainbat baliabide ematen dizkizute: argia, efektuak, eszenografia, janzkera...

Nolako harremana duzu beste magoekin?

Bizkaiko magoen elkartearen presidentea naiz. Guztira, 60 lagun gaude, mota askotarikoak, baina bakarrik bospasei gara profesionalak. Badakit beste leku batzuetan ez dela horrelakorik gertatzen, baina hemengo magoak oso harreman ona dugu geure artean: batzuetan, lana eskaintzen badidate eta ezin badut egin, kideren bat gomendatzen diet. Ez ditut beste magoak lehiakidetzat jotzen.

Zuk ematen diozu izena konpainiari, baina beste kide bi dituzu...

Bai, hasieran dena egiten nuen neuk bakarrik, baina azken bolada honetan konaturatu naiz beste batzuen laguntza ezinbestekoa dela hazteko. Duela bost urte Eva Laordenekin hasi nintzen lan egiten, eta duela hiru urte, Liuba Buriaskarekin. Liuba nire emaztea ere bada. Talde ederra osatzen dugu. Jendeak pentsa dezake laguntzaile soilak direla, baina hori baino askoz gehiago dira: taldekideak dira. Primeran konpontzen gara elkarrekin. Niri ikuskizunak poztasun handia ematen didate, baina orain, zorionez, poztasuna taldekide birekin partekatzen dut.

Hala ere, magoak normalean gizonetzkoak izaten dira...

Bai. Eta hori eredugarria izan daiteke ikuskizuna ikusten duten neskentzat. Gaur egun, emakumezkoak gizartearen esparru gehienetan daude eta magian ere egon daitezke, zergatik ez.

ArtileArtean

Mungialde, 4 - DERIO
946 240 343 / 665 702 751
www.artileartean.com

Puntu eta kakorrazt eskolak ematen ditugu

Enkarguak jasotzen dira

GALAISA

Estetika eta ile-apaindegia
94 453 04 85 - 94 471 10 51

Elongabeko ordutegia

Sabino Arana 1-3. SONDIKA

“Asteburua noiz etorriko zain izaten naiz, uretan nire onena emateko”

ION BATIS IRUSTA | waterpoloko jokalaria

Hogeita bat urteko sondikoztarrak 11 urte daramatza waterpoloan jokatzeko, Claret Askartza klubean. Igeriketa egiten zuen bertan, eta behin, jakin-minez irrikan zegoela, aita-rekin joan zen kirol honetako entrenamendu bat ikustera. “Hasiera-hasieratik harrapatu ninduen; izan ere, igeri egiteaz gainera, baloia zegoen eta hura jaurti behar zen; txunditu ninduen jokalariek zelan jokatzeko zuten, zelan mugitzen ziren...”.

t/a: Itxaso Marina Ondarroa

Kanpotik ikusita, oso kirol gogorra ematen du.

Bai. Lagunek askotan galdetzen didate nola aguanta dezakedan partida oso bat uretan. Baina urte asko dira waterpoloan jokatzeko eta azkeneko ohitura hartzen duzu. Gaur egun atezain nabilen arren, ez naiz beti atean egon: behin, Getxoko taldearen aurkako partida batean, atezain barik gelditu ginen eta azkeneko zatian atean ipini nintzen; ondo egin nuen eta B taldeko atezaina naiz orain. Egia esan, atezainon entrenamenduetara ohitzea gogorra izan zen, batez ere hankak landu behar baitira. Oso gihar-min handiak izan ohi nituen!

Gustatzen zaizu atezaina izatea?

Bai, jakina. Behin esan zidaten, atezaina taldearen % 60-80 da. Partida batean taldea ondo ez badabil, atezainak fin ibili behar du eta bere onena eman. Gainerako jokalariai motibatze modua ere bada, gainera.

Atezain fina zara?

Bueno, egunero hobetzen saiatzen naiz. Atezain arrunta naizela esango nuke.

Nolakoak dira atezainen entrenamenduak?

Aste-lau egunetan entrenatzen dugu eta ordu bi eta erdiko saioak izan ohi dira. Lehenengo eta behin, igeri egiten dugu

berotzeko, eta horren ostean gure zatiari ekiten diogu: pisuak erabilita hankak indartzeko ariketak, uretan modu egokian mugitzeko ariketak... Gorputzaren goiko aldean lantzeko ariketak ere egiten ditugu, baina horiek lehorrean dira. Bestalde, udalako eta ikastetxeetako igerilekuetan entrenatzen dugunez, waterpoloko jokalarion entrenamenduak nahiko berandu hasten dira, 20:30ak inguruan. Partidak asteburuetan izaten ditugu eta batzuetan gerta daiteke 22:30ean-edo hasia. Ikastaroak-eta amaitu arte itxaron behar dugu.

Elikadura bereziki zaindu behar du-zue?

Ez gaude behartuta: fisikoki oso kirol gogorra denez, denetarik jan dezakegu. Dena dela, nik elikadura zaintzen dut, nahi dudalako. Orain lau urte aldakako eba-

kuntza egin zidaten eta konturatu nintzen elikadura zaintzea lagungarria zela. Goizean fruta hartzen dut eta saiatzen naiz hidrato askorik ez jaten. Nolanahi ere, entrenamendutik etxera ailegatzen naizenean, afaltzeko nahiago dut zerbait beroa eta arina hartu, adibidez, purea edo zopa.

Hain kirol gogorra izanik, inoiz pentsatu duzu waterpolo uztea?

Nekeagatik edo gogortasunagatik, ez; inoiz ez. Waterpolo egin barik gehie- nez urtebete eman dut, baina lehen aipatutako ebakuntzagatik izan zen. Betidanik gustatu izan zait uretan egotea eta igeri egitea... Hala ere, badakit lana edo beste kontu bat dela-eta gerta litekeela utzi behar izatea, baina niri waterpoloan jokatzeko ahalik eta urte gehien ematea gustatuko litzaidake.

*“Atezaina taldearen
% 60-80 da:
gainerakoak ondo
ez badabiltza, fin
ibili behar du”*

**Zein helburu duzue denboraldia-
ren amaierara begira?**

Bai. Behin Espainiako bosgarrenak gelditu qinen Terrasan, eta bestetik, oso

Lana topatu arren, waterpoloan jokatzeko jarraitu nahiko nuke, kirolaz asko gozatzen dudalako. Gehienetan asteburua noiz etorriko zain izaten naiz, jokatzeko eta igerilekuan nire onena emateko.

Soroslea, Bakion

Sondikoztarrak laster bukatu-ko ditu elektronika eta elektrizitate ikasketak eta praktikak hasiko ditu. Abenturazko liburuak gustatzen zaizkio, eta, beldurrezkoak izan ezik, edozein generotako pelikula. "Batez ere *Star Wars* sagako filmak ditut gustuko: osaba zale handia da eta nik uste dut bere eraginagatik dela". Lagunekin egoteko tarte bat ateratzen du, eta urte bitik ona sorosle egiten du lan Bakioko hondartzan. "Egune-
ro uretan egonda, aita animatu ninduen sorosle-titulua ateratzera. Kasu egin nion eta han eman ditut azken uda biak"

TXORIERRI
S.COOP.

Centro de Educación Secundaria y Formación Profesional
Laralde Heziketa eta Berezien Irakaskuntzarako Ikastetxea

Uniztegi Itzala Kalea, 1
48100 - DERIO

Tel.: 94 403 40 60
Fax: 94 403 40 61

info@txorierri.net
www.txorierri.net

Eusko Jaurlaritzak diruz-lagundutako ikastetxea

Premio Vicens y Varta
Premio Vicens y Varta a la Calidad de Gestión

AENOR
Gestión Ambiental

HERRI ONURAKO
ERREKREATIBO ERABILKETA

BATXILERGOA

ERDI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

BATXILERGOA

ERDI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

BATXILERGOA

ERDI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

Txorierritarrak eta bertoko jentilizioak

“Jentilizioak” herri jakin bateko herri-tarrak izendatzen ditu. Latinetik datorren berba horrek oinarrian *gens, gentis* hitza dauka (‘leinu edo talde berekoak’). “Jende” hitzaren jatorri berekoa da, beraz. Nola izendatzen dira Txorierriko herri-tarrak? Edo, beste era batera galdetuta, zein da bertakoen jentilizioa? Erandio-koak erandioztarrak edo erandiotarrak dira; Loiukoak, loiuztarrak edo loiutarrak; Sondikakoak, sondikatarrak edo sondi-koztarrak (nahiz eta ahoz sondikeztarrak ere erabiltzen den); Deriokoak, derioztarrak edo deriotarrak; Zamudiokoak, zamudioztarrak edo zamudiotarrak; Lezamakoak, lezamarrak; eta Larrabetzukoak, larrabetzuarrak.

Herriarren izen horiek letra xehez erabili behar dira. Ikusten den bezala, kasu batzuetan aukera bi dauzkagu. “-ztar” amaiera bitxi hori analogia fenomeno batek sortu du: Bizkaiko men-debaldeko hainbat herri –z amaiera dutenez, jentilizioa –ztar egiten zuten (Lemoiz > lemoiztar, urduliz > urduliztar...), eta horiek imitatuz –z amaiera ez zeukaten herri askok ere jentilizio hori sortu zuten, esan bezala, analogiaz.

Euskal Herriko herri bateko herritarren izen egokia ezagutu nahi badugu, Euskaltzaindiaren webgunera jo dezakegu argibide bila: “Hizkuntza-baliabideak” izeneko atalean “Leku-izenak” aukeratu eta herriaren izena idatzi. Herriarrak

izendatzeko jentilizioa emateaz gain, herriaren izena “-a” amaieraduna izanez gero, artikulua den edo ez argitzen digu: esaterako “Mungia, mungiar”, “Ermu(-a), ermuar”. Lehenengoak –a berezkoa edo itsatsia du; bigarren kasuan, berriz, artikulua da.

Herria izan barik ere, ezaguna da euskal lurralde bien arteko aldea: “Bizkai(a), bizkaitar” eta “Gipuzkoa, gipuzkoar”. Lehenengoak artikulua du (Bizkaiko, Bizkaira...); bigarrenak, aldiz, –a itsatsia (Gipuzkoako, Gipuzkoara).

Ezizenak

Sasoi batean baino askoz gutxiago bada ere, oraindik ere, tarteka, herri batzuetakoek ezizenak edo gaitzizenak jasotzen dituzte. Derioztarrak “tximintxak” (‘zimitzak’) edo “buruhandiak” dira; zamudioztarrak, “perretxiko ustelak”; lezamarrak, “zorriak” edo “zorritzokak”; eta larrabetzuarrak, “akerrak”. (Ez)izen horiek inguruko herrietakoek sortu zituzten, zirikatzeko asmoz-edo. Baina, urteen poderioz, kutsu negatiboak galdu dute eta, gaur egun, harrotasunez hartzen dituzte bertakoek, herri horietako elkarten izen bihurtzeraino.

Txorierra

Eta “Txorierra” izena? Gure eskualdeari Txorierra esaten zaio, eta bertoko biztanleei “txorierritarrak”. Han eta hemen hara-

na, bailara, ibarra eta antzekoak aipatzen dira eremu hori izendatzeko. Baina, nondik ete dator izen berezi hori?

Paulo Zamarripa idazle umoretsuak parez pare jarri zituen bilbotarrak eta txorierritarrak *Firi-firi* liburuan (1935): «Ba... bilbotarrai txinboak deituten yakie. Ta txinboa, txikia edo andia, txoria da beti, jayoten danetik gora. Olan dala, Bilbo Txinboerri da. Ta Txinboerri ta Txorierra arenbaten dabilzt, euron txori ta txori-buru ta guzti».

Baina “Txorierra” izena Miguel de Unamunoren testu batean topatu dugu lehenengo aldiz. Hau idatzi zuen idazle bilbotarrak 1891. urtean: «Chorierra, tierra de pájaros, la tierra de promisión, el campo de los chimbos y los chimberos. En él, Sondica, Lujua, Erandio, Zamudio y Derio, cinco pueblecitos como cinco polladas, con sus cinco iglesias como cinco gallinas, picoteando en su valle de verdura eterna».

Lezama eta Larrabetzu aipatu barik utzi zituen, baina tira. Testu berean hone-las jaso zuen aurrerago: «El chorierrico o aldeano de Asúa es un buen pájaro, del tamaño de un hombre; lleva las patas abigarradas de retazos azules; (...); canta poco y siempre a tiempo; pide lluvia medido en fango; baja a Bilbao a picotear y llevarse pajitas para su nido y grano para sus polluelos (...) Teme al chimbo bilbaíno (...)».

Euskararen Eguneko talo solidarioa

Azaroaren 26tik 30era Txorierriko Euskararen Eguna ospatu zen Derion eta hainbat ekitaldi egin ziren: *Jokoz kanpo* antzerkia, bertso poteoa, Asier Kidam magoa, Kontu kantari ikuskizuna eta larunbatean *Gora Kasette* ikuskizunaren aurretik talo solidarioa eta talo tailerra, besteak beste.

Talo solidarioan jende pila bat elkartu zen eta jaso zen dirua ImpulsaT elkarteari eman zaio. ImpulsaT elkarteak mero-sina-urritasunak eragindako sortzetiko muskulu-distrofiaren kontra borrokatzea du helburu. Gaixotasun arraroa da, eta nahiko larria. Distrofia mota hori duten umeek garapen psikologiko arrunta dute, baina fisikoki arazoak dituzte merosina-kopuruaren arabera: muskuluen tonu txikiagoa, kontrakturak, arnasa hartzeko arazoak...

Taloen salmentan 540 euro jaso ziren; zozketan, 527 euro; eta poltsa eta esku-muturrekoak saltzen, beste 260 euro. Guztira, beraz, 1.327 euro batu ziren. Eskerrak eman nahi dizkiogu ekitaldi honetan parte hartu zuen jende guztiari.

Txorierriko Ipuin Lehiaketa

Iaz ere Txorierriko Mankomunitateak ipuin lehiaketa jarri zuen martxan eta horren ondorioz hainbat ipuin jaso dira, 388 ipuin hain zuzen ere. Kategoria bakoitzetik kopuru hauek jaso dira:

–A kategoria (7 urtera arte): 26 ipuin.

–B kategoria (8-9 urtekoak): 171 ipuin.

–C kategoria (10-11 urtekoak): 165 ipuin.

–D kategoria (12-15 urtekoak): 24 ipuin.

–E kategoria (16 urtetik gorakoak): 2 ipuin.

Mila esker lehiaketa honetan parte hartu duzuen guztioi. Une honetan epaimahaikoak ipuinak irakurtzen eta aztertzen ari dira ipuin saridunak zeintzuk izango diren erabakitzeko. Hurrengo alean emango dugu aditzera noiz izango den sari banaketa.

Beherapenetan: genero gabeko arropa?

Armairuan dugun oinarritzko arropa gehiena gizonengan eta lanerako erosotasunean oinarrituta egin zen: praka bakeroak, zapatilak, shortak, alkandorak, txamarak, galtzerdiak...

Moda oso tresna zaharra eta indartsua da genero-estereotipoak indartzeko, eta, kasu horretan ere emakumeak desabantailan daude: takoizko oinetakoak, mugimendua mugatzen duten jantzi estuak, beti eder egoteko eskakizuna...

Gizartean dagoen genero-binarismoaren isla ere bada. Binarismo horrek sexua eta generoa bi eratara sailkatzen ditu: maskulinoa eta femeninoa. Era berean, bi generoren arabera sailkatzen ditu pertsonak, tarteko edozein ñabardura baztertzen du eta haietan sartzen ez den edozein hautaketa pertsonal eragozten edo zailtzen du.

Baina moda genero-aginduak zailtzean jartzeko ere erabil daiteke (arau

implizitu horiek ez dute islatzen nahitaez gizonezkoak eta emakumezkoak garena, baizik eta izan behar duguna edo izan beharko genukeena). Sozializazio bereziaren bidez transmititzen dira, familian, eskolan, komunikabideetan eta abarretan ikusitako eta ikasitako rolen eta portaeren bidez, eta hortik sortzen da unisex moda edo generorik gabeko arropa.

Emakumeen silueta nabarmentzen ez duten jantziak dira, eta gizonen bizkar zabala nabarmentzen duten ebaki karra-tuak ere ez.

Unisex modak oinarritzko arropa eskaintzen du, ebaketa nabarmenik gabe, eta edonork jantzi dezake. Gainera, bere izena du: *genderless*, eta bi sexuek bat egiten duten puntua identifikatzeko ideiarerantzuten dio, bai eta espazio estetiko bat sustatzeko ideiarer ere, non bakoitza aske senti baitaiteke eta ez dakar gizonak feminizatzea edo emakumeak maskulinizatzea.

Plastiko gutxiago sortzeko aukerak

–Hortzetako pasta, xaboi, gel eta xanpu solidoak.

–Hilekoarentzako kopak: urte asko irauten dute, eta TPEz (erreakzio alergikorik eragiten ez duen plastiko kirurgiko birziklagarria), medikuntzarako silikonaz edo latexez eginda egon daitezke.

–% 100ean kotoi organikoz eginiko konpresak eta tanpoiak (biodegradagarriak dira, baita aplikagailuak eta bilgarriak ere).

–Makillajea kentzeko disko berrera-bilgarriak, garbitzeko modukoak, kotoi organikoz edo banbu-zuntzez eginak.

Nekazaritza-azoka solidarioa

Nekazamudio alkartea orain dala hiru urte sortu zan Zamudion, eta handik hona kideek nekazaritza-azoka antolatzen dabe hileko lehenengo zapatuan, herriko Kultura Etxean. Hurrengo hitzordua otsailaren 1ean izango da, eta egun horretan azoka solidarioa egingo dabe Lagunandre alkarteagaz batera. Ganera, Nekazamudioko ekoizleen datuak baten dituan liburuxka aurkeztuko dabe jente-aurrean.

t: Itxaso Marina Ondarroa / a: Nekazamudio

Zamudioko alkarreak hilero konbi-datzen dau talde edo ekoizle bat azokan parte hartzera. Otsailean Lagunandre herriko emakumeen alkartearen txandea izango da, eta bien artean azoka berezia antolatuko dabe. "Tostada eta txokolata solidarioa ipiniko dogu euro baten salgai. Lagunandrekoek tostadak egingo dabez; eta guk, txokolata", azaldu dau Ibai Etxebarriak. Batzen dan dirua Esklerosi Anizkoitzaren Bizkaiko Alkarteari (Adembi) emongo deusie. "Lagunandrek azoka solidarioa egiten dogu hiruzpalau aldiz urtean, eta bertan geuk egindako gauzak saltzen doguz: amantalak, eskumuturrekoak, baserritarren jantziak, mendigoizaleak, artilezko xalak... Igaz 1.600 euro batu genduzan eta inoz 2.200 euro be batu doguz. Oraingo honetan be nahiko ondo goaz, ja gauza asko salduta doguz eta. Dirua irabazi asmo bako Bizkaiko alkarteren bati emon ohi deusagu", aitatu dau Loli Bolumburu presidentek. Tostadak eta txokolata 11:30etik aurrera egongo dira salgai. "Tostaden garaia da, beraz, oso ekintza egokia da".

Azokea bereizteko eta hari balio erantsia emoteko, alkartetik kanpoko ekoizleen bat edo herriko talderen baten kideak be izaten dira hilero Nekazamudion eta bestelako ekintza egiten dabe. Berbarako, Ortutik ahora catering agroekologikoak sukaldaritza tailerra eskaini dau sasoiko produktuak erabilia, eta Zizegorri alkartekoek pintxo gozoa egin eben perretxikoakaz eta herriko ortuariakaz. Zamudio Racingekoek skalextrica ipini eben, eta Kantarelux taldekoak kantari dantzari ibili ziran. "Egia esan, herriko ia alkarre guztiek hartu dabe parte moduren baten edo bestean azokan. Gure ustez, oso garrantzitsua da alkarregaz lan egitea: batetik, hareek herriko baserritarrok hartzen gaitue kontuan; bestetik, guk dogun lekua izten deusegu ekintzak egin

daiezan. Era berean, beste biztugarri bat da herritarrak azokara etortzera animatzeko", esan dau Etxebarriak.

Informazino-liburuxka

Bestalde, Nekazamudiokoek liburuxka bat be aurkeztuko dabe 12:00etan. "Alkartearen barruan gagozan ekoizleen datuak eta informazino orokorra bildu doguz, baita azokaren urteko egutegia be. Helburua da kontsumitzaileei ekoizleakaz zuzeneko harremana izateko aukerea emotea". Nekazamudio alkartean bederatzi ekoizle dagoz eta, besteak beste, produktu honeek eskaintzen dabez: eztia, ogia, ortuariak, karakolak, txarrikiak, marmeladak eta txakolina. "Azpimarratu gura dogu oso garrantzitsua dala ekoizleari zuzenean eros-

"Oso garrantzitsua da herriko alkarreakaz lan egitea; ganera, beste biztugarri bat da azokara hurbiltzeko"

"Herriko ekoizleoi erosita, lagunduko deuskue gure jardureagaz aurrera jarraitzen eta baserria ez desagertzen"

tea, produktu freskoa, 0 km-koa, sasoikoa, herrikoa eta kalidade-prezio erlazino ezin hobea dauena erosiko dogulako. Halaber, herriko ekoizleoi erosita, lagunduko deuskue gure jardureagaz aurrera jarraitzen, lanpostuak sortzen eta baserria ez desgertzen”.

Nekazamudio 2016. urtean sortu zan eta gaur egun bederatzi ekoizle dagoz bertan, emakumezkoak zein gizonezkoak. “Parke teknologikoa-eta dogun arren, Zamudio beti izan da herri baserritarra. Gure izaerari eta ohiturei eustez ganera, alkar-tearen bidez gura dogu gure jardurea ezagutzera emotea, eta kontsumitzaileen eta ekoizleen artean zuzeneko harremana sustatzea”. Erronkak be badaukiez. “Erronketako bat enpresa handiei produktua saltzea da. Izan be, langile batzuek produktua erosten deuskue ja, eta kontua da merkaturua pixkanaka-pixkanaka zabaltzea”.

Bestetik, Lagunandre alkartea 2004. urtean sortu zan eta gaur egun 18 urtetik 90 urtera bitarteko 130 kide ditu. Presidentearen esanetan, alkartea herriko emakumezkoen alkargunea izateko sortu eben, eta bertan hainbat jardura egiteko batzen dira, esaterako, puntua egitea eta kartetan jokatzea. Hitzaldiak eta urteerak be antolatzen dabez urtean zehar.

ERREKA LONDO
JAT ETXEA

Eguneko menua, asteburuko menu berezia, karta, enpresen bazkariak, jaunartzeak, familien bazkariak

Arteaga, 80
Zamudio 48170 (Bizkaia)
Tfnua.: 94 452 14 19
Faxa: 94 452 26 29

Hortz-klinika IDOIA ZUBIETA

Osasun-zentroa & Hortz-estetika
HORTZ-INPLANTEAK - ESTETIKA-ORTODONTZIA

Aretza doktorea, 11.-1. esk.
48011 BILBAO
T: 944 416 322

Unibe Plaza, 1
48170 ZAMUDIO
T: 944 521 370

GORBEIA MERTZERIA

Gorbeia kalea, 7
ZAMUDIO
94 655 90 06

“Nekazaritza estrategikoa da; hortaz, nekazaritza-heziketa ere bai”

VERONICA ARRIETA PICO | Derio Nekazaritza Eskolako zuzendaria

Apirilean 25 urte beteko dira Veronica Arrieta Derio Nekazaritza Eskolako zuzendaria dela. Aitortu duenez, lehenengo urteak korapilatsuak izan ziren, baina gaur egun ez luke eskolako zuzendaritza utziko ezergatik ere. Pozik baino pozago dabilta nekazaritza arloko heziketan, eta buruan zenbait proiektu ditu. Horiek guztiak egia bihurtzea hartu du erronkatzat.

t/a: Itxaso Marina Ondarroa

Deigarria izan zen garai hartan nekazaritza-eskola bateko zuzendaria emakumezkoa izatea?

Hori baino, nire ustez, deigarriagoa izan zen ni nekazaritza-eskolan ezezaguna izatea. Nekazaritza Ikerketa eta Hobekuntzarako Zerbitzuan (SIMA) –NEIKER, gaur egun– lanean nabilela jakin nuen oposizio-lehiaketa egongo zela eskolako zuzendariaren plaza betetzeko, eta, prozesu luze baten ondoren, azken elkarriketara ailegatu nintzen beste lau hautagairekin batera; guztiak, gizonezkoak. Ziurrenik, haietakoren batek –eta proze-

“Bizkaian nekazaritza-heziketa irakasten den ikastetxe bakarra da gurea; Txorierrik harro egon beharko luke”

“Nekazaritza Eskola aitzindaria izan da atzerriko ikastetxeekin elkarlanean aritzen”

suan aurrera egin ez zuten beste batzuekera bateko edo besteko lotura izango zuen nekazaritza-eskolekin, eta nik, egia esan, ez nuen plaza lortzeko itxaropen handirik. Baina, antza, nahiko puntuazio altua nuen curriculum zela-eta, eta azterketa eta elkarriketa onak ere egin nituen. Dena dela, egia da 25 urtean Euskadiko hiru nekazaritza-eskolek zuzendaritzan egon den emakume bakarra naizela.

Ezezaguna ez ezik gaztea ere izan zinen.

Hogeita hamahiru urte nituen eta airtortu behar dut hasieran asko kostatu zitzaidala, eskarmentu ezagatik. Nekazaritza-ikerikuntzatik heldu nintzen, eta batbatean zentroa eta pertsonak antolatu behar nituen. Gainera, garai hartan eskola Eusko Jaurlaritzatik atera zen eta enpresa publikoa bihurtu zen, eta lehenengo bi urteak oso korapilatsuak izan ziren. Askotan esan dut garai hartan NEIKERren edozein lanpostu eskainiz gero alde egingo nuela. Gaur egun, berriz, ez nuke inondik inora egingo, seguruago nagoenez, emaitza hobeak lortu ahal ditudala uste dudalako. Askok gustatzen zait eskola: Bizkaian nekazaritza-heziketa irakasten den ikastetxe bakarra da eta Deriok zein Txorierrik horretaz harro egon beharko lukete. Erreferentzia-puntua gara eta gauzak ondo egiten jarraitu behar dugu.

Biologia ikasi zenuen. Nola ailegatu zinen nekazaritzara?

Nire garaian Biologia ez zen oso karrera espezializatua eta ikusi nuen zerbait egin behar nuela beste biologoengandik bereizteko. EHUn tesina egiten nabilela Zaragozan eskaintzen zuten graduondo

baten berri izan nuen: Landareen hobekuntza genetiko eta haziak ekoiztea. Beka lortu nuen eta hara joan nintzen: asko ikasi behar izan nuen, nekazaritzari buruz ez bainekien ezer. Ondoren, beste beka bat eman zidaten Salamancan tesia egiteko. Hori Iberiar penintsulako mendebaldeko lekadun baten hobekuntza-planari buruz egin nuen, eta EHUn aurkeztu nuen. Aldi berean, SIMAko Baratz zaintza Sailean lan egiteko beka eskuratu, eta lehenengo kontratua Altos Hornosekin izan nuen. Enpresa horrek eta SIMA hitzarmena zuten zepa substratutzat erabiltzeko ikerlana egiteko.

Ikerkuntzaren hutsunea nabaritzen duzu?

Hasieran, bai, jakina; orain, ez. SIMA sei urte eman nituen eta, ikerkuntzaz gainera, kongresuetara joateko ohitura nuen. Hori dela eta, Estatuko nahiz atzerriko erakundeekin lankidetzan aritzeko prest egon naiz beti, eta, ondorioz, Bizkaiko Nekazaritza Eskola aitzindaria izan da atzerriko ikastetxeekin elkarlanean aritzen. Esaterako, basogintza arloko hezkuntza-proiektuak garatu ditugu eta Erasmus programan hartu dugu parte. Era berean, ikerkuntza-egitasmoetan aritu gara NEIKERekin elkarlanean.

Zein erronkari egin behar izan diozue aurre urte hauetan?

Aldaketa asko egon dira administrazio-arloan. Hasi nintzenean, eskola Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza Sailaren menpe zegoen eta handik urte bira Mendikoi enpresa publikoa bihurtu zen. Oso traumatikoa izan zen: funtzionarioak administrazioa joan ziren, langileak dekretu bidez pasatu ziren eskolara... Erronka izan zen langileei helaraztea ez zela ezer gertatuko eta guztiok baldintza onetan lan egiten jarraituko genuela. Beldurra arindu egin zen eta, are gehiago, ikusi genuen gauzak azkarrago eta malgutasun handiarekin kudeatu ahal genituela. Ondoren, itsas eta arrantza-zentro biek bat egin zuten gurekin eta Itsas mendikoi bilakatu ginen, eta ostean HAZI Fundazioaren partaide izan ginen. Hala ere, handik gutxira gobernu sozialistak erabaki zuen Euskal Autonomia Erkidegoko hiru nekazaritza-eskolek eta itsas eta arrantza-eskola biek Hezkuntza Sailaren menpe egon behar zutela, eta Lanbide Heziketako zentroa izatera pasatu ginen.

Nola hartu zaituzte Lanbide Heziketak?

Maitasun eta berotasun handiz. Txikiak garen arren –BPGa kontuan hartzen badugu, ez gara ezer–, nekazaritza estrategikoa baita, eta, hortaz, nekazaritza-heziketa ere bai: ingurumena asko zaintzen dugu, lehen sektoreko etorkizuneko ekoizleak trebatzen ditugu, ekonomia zirkularraren proiektuak garatzen gabiltza, produktu hurbilak sustatzen ditugu... Europar Batasunak Nekazaritza Politika Erkideari ematen dion garrantzia estrategikoak garen adierazlea da. Eta nekazaritza Europar Batasunarentzat garrantzitsua bada, ulertzen dut Eusko Jaurlaritzarentzat ere badela; eta ondorioz, nekazaritza-heziketa ere garrantzitsua dela. Horregatik, lehen sektorea zaindu behar dugu, eta erabat beharrezkoa dela erakutsi.

Eta zeintzuk izan dira, edo dira, erronka akademikoak?

Logikoa denez, hezkuntza-legeen alaketek eragina izan dute eskolan, baina erronka akademiko garrantzitsu bat irakasleak behin-behinekoak izateari dago lotuta. Nire iritziz, ez da erraza Lanbide Heziketako irakaslea izatea, ikasgelan irakatsitakoa praktikara eraman behar da

eta. Gure kasuan, berotegia ipini behar da, laboreak, horiek tratatu eta haz daitezten, fruitua batu... Hau da, nola egin jakiteaz gainera, egin behar da, eta eskarmentu hori denboraren poderioz hartzen da.

Zein da eskolaren hezkuntza-eskaintza?

Lau heziketa-ziklo eskaintzen ditugu. Bi erdi-mailako zikloak dira: Nekazaritza ekoizpen ekologikoa eta Lorezaintza eta Loradenda; eta beste biak, goi-mailakoak: Basoen kudeaketa eta Landa-ingurunea eta Paisajismoa eta Landa-ingurunea. Gainera, gaur egungo hezkuntza-legeak (LOMCE) aukera ematen du erdi-mailako zikloa burutu ondoren goi-mailakoa egiteko. Bestalde, aipatu beharra dago eskolak ekintzailatza-proiektuak sustatzen dituela eta, horretarako, hainbat programetan hartzen duela parte, hala nola Gaztenek edo Urrats Bat. Heziketa ez aratua eskolako beste zutabe garrantzitsu bat da: nork bere burua birziklatzeko ikastaroak ematen ditugu, heziketa eskasa dutenentzako ikastaroak, hitzaldi espezializatuak...

Krisia dela eta, batzuek lehen sektorerara jo dute lan-aukera bila. Nabaritu duzue eskolan?

Bai, lana galdu ondoren lan-irteera bila ibili diren ikasleak izan ditugu, eta aurtengo ikasturtean ere helduak daude. Batzuek lursoro txikia izan dute; beste batzuk aurretik bizi izan dira landa-ingurunean edo lehen sektorean lan-aukera zegoela ikusi dute... Hasieran pentsatu genuen ikasle helduak eta gazteak elkarrekin egoteak arazoa ekarriko zuela, baina guztiz kontrakoa gertatu da: asko ikasten dute elkarrengandik.

Ordezkorik ez egotea lehen sektoreko arazo nagusietariko bat da.

Bai, oso arazo larria da. Horren harira, ikasleetarikoa batzuek familia-ustategian lan egiteko asmoa dute, eta jarduerarekin jarraitu, baina, ilusio handia badute ere, beste batzuek ez dute lurrik. Nire aburuz, ahalegina egin behar dugu ustategia utziko duena eta ikaslea harremanetan ipintzeko, eta horretan gabiltza lanean.

Nolakoa da emakumearen presentzia ikasleen artean?

Oso txikia. Emakumeak ikasleen % 16 dira aurtengo ikasturtean, eta aurrekoetan emakume gutxiago ere egon dira. Halaber, oso emakume gutxi izan ohi dira basogintza-zikloan: egia esateko, emakumeak zailtasun handiak dituzte sektore horretan lana topatzeko. Nekazaritzan, berriz, errazago dute eta emakume baserritarren lana ikusgai egiteko ematen ari diren pausoak ere lagungarriak dira: ustiategien titulartasuna gizonak zein emakumeak izatea bultzatzea, Emakume Baserritarren Estatutua eta LORRAK urtero emakume baserritar bati ematen dion saria, batzuk aipatzearren. Izan ere, emakume baserritarraz ahaztu gara gehienetan: berak ere baserrian lan egin arren, gizona nabarmendu ohi da. Beraz, emakume baserritarren zeregina azpimarratzea beti izango da onuragarria lehen sektorerako, beti egin den lanaren garrantzia azpimarratzea delako. Bestetik, irakasleei dagokienez, aipatu nahiko nuke ikasturte honetan emakume adina gizon daudela: 15. Kopurua aldatzen da ikasturterik ikasturte, asko behin- behineko irakasleak direlako.

“Emakumeak ikasleen % 16 dira aurtengo ikasturtean; aurrekoetan emakume gutxiago ere egon dira”

Agerikoa da klima-aldaketak nekazaritzan eragina duela, eta alderantziz. Zeintzuk dira erronkak?

Zaila da horri erantzutea. Beharbada, erronketako bat izango liteke berotegi efektuko isuriak nola berrerabili edo eraldatu asmatzea, ingurumenari kalterik ez egiteko. Ingurumen arloko adituek erronka polita dute zentzu horretan.

Teknologia da lehen sektorearen gainditu gabeko jakintzagaia?

Egia da askori kostatzen zaiela teknologia berrietara moldatzea eta baten batek telefono mugikorrik ez daukala, baina teknologia asko erabiltzen duten ustiategiak ere badaude, nahiz eta gutxi izan: robotak erabiltzen dituzte, edo monitoreak,

“Produktuaren kalterako izan gabe, nire aburuz, teknologia onak produktu ona sortuko du”

kumedunak nola dauden ikusteko. Bestalde, belaunaldi berriak aro teknologikoan jaio dira eta ez diote hain beldur handirik izango ustiategian teknologia ezartzeari. Batzuen ustez, teknologia produktuaren kalterako da; nik, berriz, teknologia onak produktu ona sortuko duela pentsatzen dut. Ezin da ukatu ortuko tomatea gozo dagoela; baina zergatik ukatu teknologiak ere tomate gozoa sor dezakeela? Orobat, lagun diezaguke kutsatzaile gutxiago erabilita ekoizten. Nekazaritza-ikerikuntza bultzatu behar dela uste dut.

Gaur egun industriguneak nagusi badira ere, Txorierri nekazaritza-izatera du. Nolako harremana duzue harneko eragileekin?

Libre dagoen txoriak fasil egiten du barre

txori tokia

TXORIERRIKO UDAL
EUSKALTEGIA

EGUEN ZURI EGUNA

**INAUTERIAK
EUSKAL HERRIAN**
Iñaki Irigolen, hizlaria

X. TOSTADA LEHIAKETA

Otsailaren 20an (eguna)
10:00etan / 18:30ean
Derioko Kultur Birikan
etorri nahi duten guztientzat

ERDU GEUGAZI

Herriko Plaza, 3 - DERIO

Tel. 94 454 00 62 - Fax. 94 454 27 38

euskaltegia@txorierri.eu

“Nekazaritza-produktua eraldatzeari lotutako proiektua dugu esku artean, eta ekonomia zirkularraren beste bat”

Oso harreman ona dugu Derioko Udalarekin, eta praktiken zati bat udal-lurretan egiten dira. Udalek horrela eskatuta, ikastaroak antolatzen ditugu, eta Seminarioarekin, Teknologia Parkearekin eta EGAZ Txorierrerekin ere erlazioa dugu. Bestetik, eskualdeko ekoizleek parte hartu dute eskolak egindako ikastaroetan.

Zeintzuk dira eskolaren epe ertaineko helburuak?

Gure helburua beti izango da nekazaritza-heziketa, jakina, eta hori hobetzea. Halere, urrats bat egin dugu lehen eraldatzerantz. Izan ere, nekazaritza-produktua eraldatzeak abantaila batzuk dakartza: adibidez, produktuaren balioa handitzen da, enpresa dibertsifikatu egin daiteke eta produktua urtearen edozein sasoitan sal daiteke. Orduan, landare-kontserbak egiteko lantegi bat ipini dugu eskolan. Gainera, Markinako ikastegi itundu batean izan ezik, Euskadin ez dago non ikasi elikagaien eraldatzeari buruz, eta guk Lanbideko profesionaltasun-ziurtagiriak ematen ditugu esparru horretan. Elikagaien eraldatzea Lanbide Heziketako Elikagaien

Lotura estua Txorierrerekin

Veronica Arrieta Pico Deustun jaio zen 1961ean, etxean. “Ordurako emakume gehienak ospitalean erditzen ziren, baina emak erabaki zuen ni etxean jaioko nintzela. Oso ausarta izan zen. Lagun emagin batek lagundu zion”. Deustuarra duela 22 urtetik bizi da Loiu; hala ere, aurretik du lotura estua Txorierrerekin. “Familia Santuko eskolan ikasi nuen eta ikastetxea 11 urte nituela itxi zuten. Orduan, gurasoek Mesedee-tako ikastetxera bidali ninduten, Deriokoa garai hartan: Asuako errepidea milaka aldiz dut eginda!”. Aita Erandiokoa zen, eta ama, bilbotarra. “Biei asko gustatzen zitzairen Txorierrri. Etzeko argazkien artean Santa Luziaren erromerian, Loiu, egindako argazkiak daude”.

Salamancatik etorri eta alokairuan hartu zuen etxebizitza Deustun. “Etxebizitza erosteko momentua ailegatu

zenean, gaur egun nire senarra denak esan zidan Bilbotik atera nahi zuela, eta hasi ginen Txorierrin begiratzen. Etxebizitza Loiu erosi genuen azkenean, izan ere biok Derion egiten dugu lan eta oso eroso zen joan-etorriak egiteko. Nire seme biak loiuztarrak dira; peto-petoak, gainera. Garraioari dagokionez oso komunikazio onik ez duen arren, Loiu oso herri polita da bizitzeko eta bizi-kalitate ona du”. Arrieta Zamudion ezkondu zen Txorierrira etorri eta handik urte batzuetara.

Arrietari asko gustatzen zaio abes-atea eta horregatik animatu zen duela hainbat urte Txuma Olague abesbatzan saiatzera. “Ez dakit zenbat urte daramatzadan abesbatzan. Askok! Oso gustura nago. Egia esan, bizitza handia egiten dut Loiu, Txorierrin zein Deustun. Poz-pozik nago bertan”.

industrien ikasketen barruan dago, eta eskola saiatuko da lanbide heziketa horretan sartzen. Epe ertaineko erronka garrantzitsua da guretzat.

Oso gustura ikusten zaitugu eskolan.

Bai. Ikasketetatik aparte, oso egitasmo interesgarriak jorratzen gabilta edo jorratzeko asmoa dugu. Kasurako, ekonomia zirkularrari lotutako proiektu pilotu bat egiteko gogo handia dut, eskolan horre-

tarako baliabide asko ditugu eta. Horrela, bada, ekoizten dugu, jantokia dugu, eraldatzeko lantegia dugu eta hondakinak sortzen ditugu eguneko ekoizpenean, jantokian zein lantegian. Hurrengo urratsa hondakinak ongarri bihurtzeko gailu bat ipintzea izango da, eta ongarria eskolako lurzoruetan erabiltzea. Nire ustetan, oso egitasmo polita da eta hezkuntza-proiektua ere izan liteke: gauzak egin daitezkeela erakutsi, eta nola egin irakatsi.

auzoKide
Finken administratzailea

LORENA GAMBOA AGUIRRE

Txorisol 4, behea B **634 410 470**
48150 SONDIKA auzokidefincas@gmail.com

Goiri'78 s.l.
Zerbitzu ofiziala

Izarza Pol.
48150 Sondika
Bizkaia

94 453 25 15
94 453 39 31

Kale garbiketa | Hondakinen bilketa eta garraioa | Ur eta estolda sareen mantentze lanak | Hiri-altzarien mantentze lanak | Lorezaintza zerbitzuak | Eraikin eta lokalen garbiketa | Hondartzen garbiketa zerbitzuak | Garbiguneen kudeaketa eta mantentze lanak | Lurzoruen deskontaminazio lanak | Ingurumen-aholkularitza | Beste zerbitzu batzuetarako, galdetu.

Ibáñez de Bilbao, 3. 2. solairua. 48001 BILBAO

TEL. 94 424 38 34

ZELAN?

POSTAZ:

Aikor!lagun fitxa(*) bete eta bidali:
Aresti, 2 behea - 48170 - Zamudio

E-POSTAZ:

aikortxori@aikor.com helbidera

TELEFONOZ:

94 452 34 47
688 86 41 35

AHOZ:

Zure herriko euskara
elkarteko kideren bati esan

(*) Fitxa aldizkarian bertan eta
erakundeetan, liburategietan,
komertzioetan... utziko ditugun
diptikoetan topatuko duzue.

Egin zaitez Aikor!lagun

Etxe bat, lagun bat

Egin zaitez Aikor!lagun

Izen-abizenak: _____

Helbidea: _____

Telefonoa: _____

e-posta: _____

IBAN+Bankuko zenbakiak: _____

Urteko kuota: _____

Aldizkaria jasotzen duzu? _____

Sinadura _____

30 euro _____ Beste bat _____

Orri hau helbide honetara bidali:

Aikor! Aldizkaria

Aresti kalea 2, behea - 48170 - Zamudio

15/1999 Lege Organikoari jarraituz, hau jakinarazten dizuguz formulario honetan sartzen dituzun datu pertsonalak fitxategi batean gordeko dira. Fitxategiari erantzulea TOTAN TXORRIERIKO EUSKARA ELKARTEEN FEDERAZIOA da eta datuok kudeatzeko deia. Kontrakoa esaten ez diguzun bitartean, zure datuak kudeatzeko balmena dugula ulertuko dugu. Dena dela, edozein momentutan datuok eskuratu, balioagabetu eta zuzendu ahaliko dituzu. Horetarako, helbide honetara jo beharko duzu: ARESTI KALEA 2-BEHEA, 48170 ZAMUDIO (Bizkaia).

"Asteartero gelditzen gara, euri zein ateri"

BIZKAIKO BERBALAGUN BIRAKO TALDEA

Ikasturte honetan, beste talde bat sortu da Txorierriko Berbalagunean. Baina hori talde berezia da, ez baita leku finko batean batzen: talde ibiltaria da eta egun bakoitzean leku batetik ibiltzen da, oinez, mendiz mendi, Bizkaiko Bira egiten.

t/a: Jose Angel Mentxaka

Zergatik berbalagun talde hau sortu?

Aspaldian konturatu ginen berbalagunen artean –Txorierri, behintzat– mendizale asko geundela, mendian ibiltzea gustukoa genuenok. Bestalde, erretiroa eta aurretiko erretiroa direla-eta aste barruan astia dugunok ere ez gara gutxi. Beraz, asteako egun batean leku finko batean bildu beharrean, goiza mendian pasatzea pentsatu genuen, euskaraz berba egiten genuen bitartean, jakina!

Eta zergatik Bizkaiko Bira?

Asteartero biltzen gara, eta astero nora joan erabakitzen ibili ordez, Bizkaiko Bira egitea otu zitzaigun. GR123 da eta ibilbide finkoa dauka; hortaz, astero etapa bat egiten dugu. Portugaleteko Zubian hasi ginen, mendebalderantz, eta asmoa da bira bertan ere amaitzea, baina ekialdetik. Etapa "ofizialak" nahiko luzeak direnez –30 km-koak ere badaude–, gure erara egokitzen ditugu eta astearte bakoitzean 15 km inguru egiten saiatzen gara; ez gehiago.

Zelakoak dira etapak?

Orain artekoak, oso-oso ederrak. Lehenengo etapetan itsasoa izan dugu alboan. Oso polita da menditik ibili eta aldi berean itsasoa ikustea! Barrurantz egin eta itsasoa utzi dugu, baina lekuak are ederragoak bihurtu dira: Karrantza ingurua, esate baterako. Bestetik, orain arte gehienez 600 metroko desnibela igo dugu, helburua ez baita tontorrak egitea. Etapa gehienetan, ibilbidea ondo edo oso ondo markatuta egon da eta erraz jarraitzeko modukoa izan da. Hala ere, badaezpada, Maps aplikazioa eta GPSa eramaten ditugu beti: adibidez, egindako azken bi etapetan ez da marka bat ere egon eta GPSa erabiltzea egin behar izan ditugu, baina azarorik ez.

Zelan konpontzen zarete joan-etorriak egiteko?

Denetarik egin dugu. Hitzordua asteartero, 08:30ean, izaten dugu Derioko Kultur Birikan, eta joan-etorriak hortxe bertan antolatzen ditugu, batzen garen lagun-kopuruaren eta etaparen arabera. Lehen etapa, esaterako, trenetaz eta autobusez egin genuen, eta inoiz auto bi

erabili izan ditugu: auto bat ibilbidearen amaieran utzi eta beste autoarekin ibilbidearen hasierara joan. Lagunen bat ere etorri da gure bila, eta azken etapetan taxia hartu dugu. Hasieran etxera itzultzen ginen bazkaltzera, baina azken etapak nahiko urrun izan direnez, amaitu dugun herrian bazkaldu dugu eguneko menua. Ederto konpondu gara orain arte.

Eguraldia lagun izan duzue?

Esan behar da beti "B" plana dagoela. Gure asmoa da asteartero gelditzea, euri zein ateri, eta eguraldiaren arabera bertan erabakitzea zer egin: mendi-ibilaldia edo beste zeoz. Suertea izan dugu orain arte, eguraldia ia beti lagun izan dugu eta. Behin, euria barra-barra ari zuen eta Gailartako Meatzaritza Museora joan ginen; guztiz gomendagarria da. Beste behin, euri-itxura zuen eta paseoa egin genuen itsasertzetik.

Euskaraz egin nahi duen eta mendia gustatzen zaion edozein lagunek egin dezake zuekin bat, ezta?

Bai horixe! Astearte goizen bat libre duenak eta 15 kilometro inguru menditik ibiltzeko prest dagoenak, animatu eta etortzea besterik ez dauka. Bakoitzak ahal duenean: ez da zertan astero etorri behar. Ondo pasatuko du eta euskaraz hitz egingo du paraje ederretatik ibiltzen den bitartean. Bizkaiko Birak 410 kilometro ditu eta dagoeneko 90 kilometro ditugu egin da. Era berean, elkarrizketa egin orduko Lanestosa-Los Tornos etapa burutu dugu eta Lanestosa Txorierritik urrunen dagoen Bizkaiko herria da; beraz, hemendik aurrera hurbiltzen hasiko gara.

Konekta zaitez gurekin!

Facebook:
aikoraldizkaria

Twitter:
@Aikortxorierrri

Instagram:
aikor.aldizkaria

Webgunea:
www.aikor.eus

Zure argazkiak eta albisteak bidali

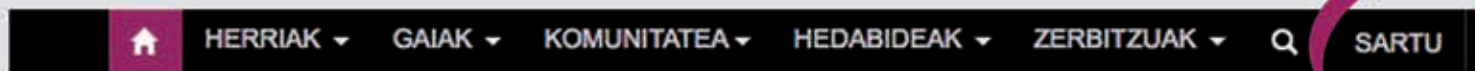
WhatsApp:
688 86 41 35

E-posta:
aikortxori@aikor.com

Parte hartu aikor.eus webgunean

Erregistratzeko, webgunearen goiko aldean ageri den SARTU botoiari klik egin

ERABILTZAILE BERRIA NAIZ ETA IZENA EMAN NAHI DUT aukeran klik egin

Kide bezala erregistratu nahi baduzu, eta zure **edukiak argitaratzeko** (argazkiak, hitzorduak, albisteak...) erabiltzaile arrunta bezala izena eman behar duzu, eta amaieran, aikortxori@aikor.com helbidera mezua bidali behar duzu zeure nahia jakinarazteko.

Bizkaiko Berbalagun Biraren ibilbide-orria

1. ETAPA. Portugalete–La Cuesta auzoa (Zierbena)

Bizkaiko Bira Portugaleteko Bizkaiko Zubian hasi dugu. Itsasadar ondotik Santurtzira ailegatu gara eta laster, Mamariga auzotik, Serantes mendiko lehen aldapak igo ditugu. Eguraldi ederra egon da eta apurka gora eginez tontorrera heldu gara (452 m). Oso ikuspegi ederrak, gailurretik. Mendiaren beste aldetik jaitsi gara eta Zierbenako La Cuesta auzora heldu gara. Hamar kilometro egin ditugu eta gaurkoz nahiko zela iritzi diogu. Autobusa hartu dugu itzultzeko.

2. ETAPA. La Cuesta auzoa (Zierbena)–Muskiz

Hainbeste egun euritsuren ostean, eguzkitsua eta ederra izan da gaurkoa. Etapa Zierbenako La Cuesta auzoan hasi dugu. Aldapan gora egin dugu eta laster Luzero Lurmuturrera ailegatu gara. Ikuspegi ederrak mendi horretatik: itsasoa eta portua, mendebaldetik; eta lurralde menditsua, hegoaldeetik eta ekialdeetik. Txorierri lainotuta ikusi dugu handik. Jaitsi gara eta La Arena hondartza

zeharkatu dugu. Zubitxo gurutzatu dugu eta Pobeña auzora heldu gara. Estrata bati jarraitu diogu eta, menditxo bat inguratu, laster ailegatu gara Muskizera. Gaur 10 kilometro egin ditugu ia konturatu barik.

3. ETAPA. Muskiz–Las Muñecas mendatea (Sopuerta)

Muskizen bertan hasi gara mendira igotzen. Bostehun metroko desnibela egon da, dena basoan, baina ez zaigu gogorra egin. Etapa Las Muñecas mendatean amaitu dugu, Sopuertan. Bederatzi kilometro baino ez dira izan eta gaurkoa bi ordu eta erdian egin dugu. Eguraldia haizetsua izan arren, zoragarria ibiltzeko.

4. ETAPA. Las Muñecas (Sopuerta)–Turtzioz.

Laugarren etapa Las Muñecas mendatean hasi dugu. Hasiera ez da oso erakargarria izan: gora egin dugu pista zabal batetik, pinu eta eukalipto artean, eta eskerrak une batzuetan itsasoa ikusi dugula. Gora heldu garenean onerako aldatu da paisaia: larre berdeak, behi eta zaldi ederrak, trikuharri nahikotxo... Baso ederretatik jaitsi gara eta urez betetako erreka ikusgarriak ikusi ditugu. Agüera Kantabriako auzora heldu gara eta beste bide

polit batetik jarraitu dugu, etxe ederren artean. Laster Turtziozera ailegatu gara. Lau ordu eta erdiko ibilaldia egin dugu gaur: 18 kilometro baino gehiago. Goian hotz apur bat egon bada ere, eguraldia primerakoa izan da ibiltzeko. Turtziozen bertan bazkaldu dugu.

5. ETAPA. Turtzioz–Ranero (Karrantza)

Turtziozetik irten gara. Hasiera gorantz izan da: bost kilometroan 600 metroko desnibela igo dugu. Eguna eta ingurua ikusgarriak izan dira; eta bidea, landa berdeak eta harkaitzak tartekatzen zirela, ezin ederragoa. Karrantza gainetik joan gara –bai, Karrantza gainetik ibili garen sentazioa izan dugu, zeren eta une oro behean bailara ikusten baita–, ertz batetik, eta aurrean haitzezko mendiak izan ditugu: ikuspegi ederrak, alde guztietatik. Azken kilometroak laburtu egin ditugu eta Ranero auzoraino zuzen jaitsi gara. Hamabost kilometro egin ondoren, Concha auzoan bazkaldu dugu.

6. ETAPA. Ranero (Karrantza)–Lanestosa

Lehen hiru kilometroak behearantz egin ditugu, Ranerotik El Molinar bainue-

**berba
LASUN**

telefonoa:
63575 35 95

e-maila:
txorierri.berbalaguna@gmail.com

antolatzaileak:
TOTOAN TEEF
Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatea

txeraino. Erreka gurutzatu dugu, trenbidea ere, eta bideari ekin diogu gorantz: 600 metro inguruko desnibela izan dugu aurretik. Aurreko etapetan bidea ondo adierazita egon da, baina gaur, bainuetxetik aurrera, ez dugu seinale bakar bat ere ikusi eta GPSa erabilia jarraitu behar izan dugu. Igo ahala Karrantza osotasunean ikusi dugu: handia da, Bizkaiko herririk handiena hain zuzen ere. Haran honetako bide tipikotik ibili gara: larre berde-berdeak, behiak nonahi eta horiek gordetzeko gorta itzelak; purin-usaina ere, galanta. Saiak talaietatik begira-begira izan ditugu, eta orkatz batzuek korrika egin dute alde larretik gora. Kilometro batzuetan bidea nahiko laua izan da, eta Lanestosara heltzeko geundela uste izan dugunean sorpresa atsegina hartu dugu: bideak eskuinaldera egin du eta inguru harritsu batean sartu da. Ibilbideari antzinako burdina-meategia ziruditen zulo sakon batzuen ertzetik jarraitu diogu, eta halako batean zuzen-zuzen egin dugu harkaitzetik behera. Eskerrak hasieran egurrezko eskailerak egon direla, eta gero, pasabide estu batetik igarotzeko, egurrezko babeskiak. Ez genekien Bizkaian holakorik zegoenik! Behera sigi-saga kontuz eginez sartu gara baso

eder batean eta, handik irten barik, Kobenkobara heldu gara; eta harrizko eskailera luzeetatik, Lanestosara. Gaur ere 15 kilometro inguru egin ditugu. Bertan bazkaldu dugu ondo eta merke.

7. ETAPA. Lanestosa-Los Toros mendatea

Etap laburrena izan da, beharbada: bederatzi kilometro inguru. Hasieran, erreka ondoko bide batetik joan gara, astiro-astiro igotzen eta hainbat auzotatik pasatzen. Azken bi kilometroetan, oster, dena aldatu da eta menditik gora egin dugu ia 500 metroko desnibela igota. Bidexkak sigi-saga egiten zuen, baina ez zaigu gogorra egin. Antzinako harrizko galtzada baten aztarnak nabariak izan dira leku askotan. Aurrekoetan moduan, gora igo ahala ikuspegiak zabaltzen joan dira eta urrunean itsasoa ikusi dugu. Etapa honetako arazo bakarra haizea izan da: une batzuetan makurtu eta gure burua ia lurrera bota behar izan dugu haizeak eraman ez gaitzan. Etapa Lanestosan eguneko menu ona eta merkea bazkalduta amaitu dugu.

**KAFETEGIA
IAZI
JATETXEA**

Jata kalea, 2 - DERIO
Tel.: 944 54 29 56

- Plater konbinatuak
- Ogiltartekoak
- Kaxolak

BIZKARGI KAFETEGIA
Euskal Herria Kalea
48160 - Derio (Bizkaia)
94 454 16 55

**ELORRIETA
INSTALACIONES**

ETXE- ETA INDUSTRIA-ELEKTRIZITATEA

Urbe kalea, 12 behe Derio 48160
94 454 03 86
639 57 98 48 - 639 58 25 47

ASTIKENEMOTOR
www.ASTIKENEMOTOR.com

DERIO - 946 451 781

**NEURTU
ZURE ERAKUNDEAREN
HIZKUNTZA EGOERA**

6 PAUSOTAN

ZUK ZEUK, AZKARETA ERRAZ

**BETE ZURE
AUTO-DIAGNOSTIKOA**

bai euskarari

baieuskarari.eus
/baieuskarariziurtagiria
@baieuskarari

Ziurtagiaren
Elkartea

Lan eta bizi euskaraz

Familia-errenten banaketa Txorierrin

Familia-errentak aztertzeko modu bat hau da: Euskal Autonomia Erkidegoko familien kopurua 10 multzo berdinetan edo deziletan sailkatzea eta bakoitzari dagokion errenta-kopurua ematea. Beheko taulako 10 dezilak Eustatek 2017rako egindako sailkapenaren kopuruak dira: lehenengo dezilean errenta txikienak daude, eta 10. dezilean, handienak. Hemen familia-errenta gordinak agertzen dira, zergak eta kotizazioak kendu aurretik.

t: Jose Luis Barrenetxea / iturria: Eustat

Familia-errenten banaketa herri-erri herri. Herriei buruzko azken datuak 2017an jaso ziren. Ondoko orrialdeko lehen sei grafikoetako bakoitza Txorierriko udalerrri bati dagokio, eta horretan urte hartako errenta-banaketa adierazten da. Lehen zutabea errenta txikienak (lehenengo dezila) batu dira, eta azken zutabea, errenta handienak (hamargarren dezila); ardatz bertikalak, bestalde, errenta-maila bakoitzari dagokion ehunekoa adierazten du. Grafikoetan 18 urtetik gorako pertsonen errentak bildu dira, Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergaren (PFEZ) aitortpenetan oinarrituta. Haietan ikus daitekeenez, herri batzuetan – Derio eta Zamudio kasu – errenta nagusiak erdialdeko deziletan daude, hau da, laugarren, bosgarren, seigarren eta zazpigarren deziletan; eta beste batzuetan –Lezama

eta Loiu– errenta handiko deziletan, bederatzigarren eta hamargarren deziletan, hain zuzen ere.

Gini desberdintza-indizea metodo ohi-koenatarikoa da desberdintza-egoerak ordenatu eta kuantifikatzeko. Txorierriko herri bakoitzeko errenta-banaketari Gini-ren kalkulu-metodoa ezarri zaionean, desberdintza-koefiziente altuenak Loiu eta Lezaman izan dira; ondoren, Sondikan eta Larrabetzun, eta, azkenean, Zamudion eta Derion.

Gizarte-desberdintza, familia-errenten arabera. Hamar errenta-mailak edo dezilak hiru atal nagusitan banatu dira hurrengo orrialdeko bigarren taulan. Lehenengo atalean, lehenengo deziletik hirugarren dezilera, errenta txikienak batu dira; bigarren atalean, laugarren deziletik zazpigarren dezilera, errenta ertainak; eta azken multzoan, zortzigarren deziletik 10.

dezilera, errenta handienak. Grafikoak herri bakoitzak hiru multzoetan duen pisua erakusten du. Orokorrean errenta ertainak dira nagusi, baina handiek pisu adierazgarria dute herri batzuetan.

Euskal Autonomia Erkidegoan, familien % 2,2k eta pertsonen % 12,9k ez du inolako errentarik jaso 2017an; % 8,7k 85.880 eurotik gorako errenta izan du.

Genero-desberdintza, familia-errenten arabera. Alde handia dago familiako diru-hornitzaile nagusia emakumezkoa edo gizonezkoa denean, eta hirugarren grafikoko zutabeak arrail hori agertzen du milakoetan. Errenten azterketa familietan barik pertsonengan oinarritzen denean, arrail esanguratsu hori handitu egiten da. Bestetik, betiere, errenta-hornitzaile nagusia emakumezkoa edo gizonezkoa izan arren, familiaren errenta pertsona-errentaren bikoitza izaten da gutxi gorabehera.

EUSKAL AUTONOMIAREN ERKIDEGOKO FAMILIA-ERRENTEN DEZILAK

1. dezila (< 9.870 euro)
2. dezila (9.870 - 15.865 euro)
3. dezila (15.866 - 21.737 euro)

4. dezila (21.738 - 27.835 euro)
5. dezila (27.836 - 34.312 euro)
6. dezila (34.313 - 40.815 euro)
7. dezila (40.816 - 49.310 euro)

8. dezila (49.311 - 61.330 euro)
9. dezila (61.331 - 81.596 euro)
10. dezila (>= 81.597 euro)

RPS: 134/10

OPTIKA IKUSLAN

Arbolantxa kalea, 5, behea
ZAMUDIO
Tel.: 94 452 28 18

RADIO TAXI FEMADE *Zure taxi, Txorierrin*

Zamudio - Derio - Sondika - Lezama - Larrabetzu - Loiu

24g **94 480 09 09**

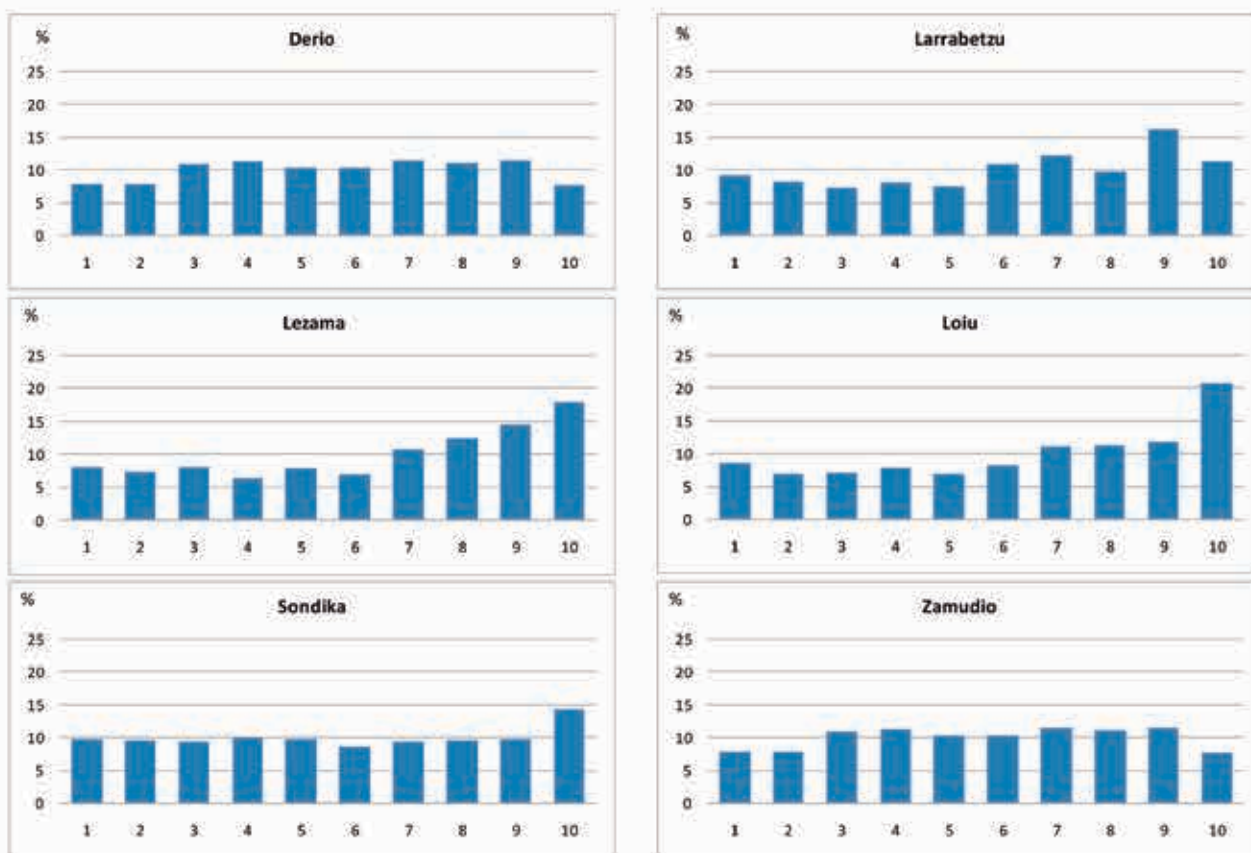
ERRESERBAK:

www.taxi33erropuertabilbao.com

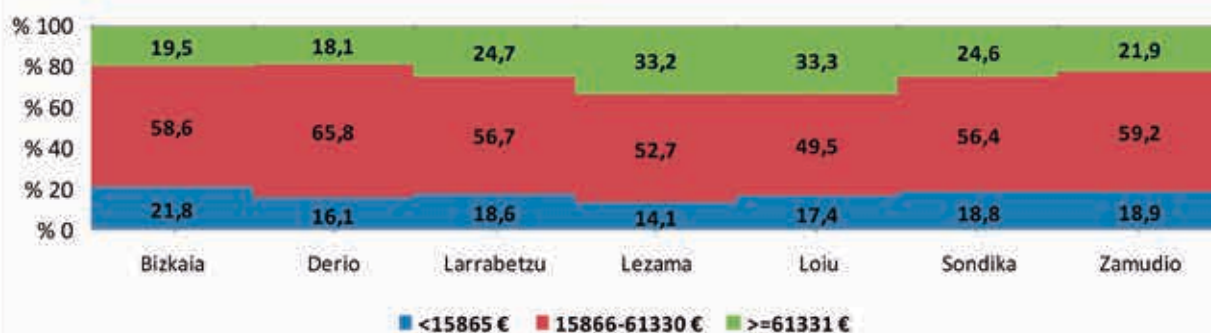
DESKARGATU APP-A

TAXI FEMADE

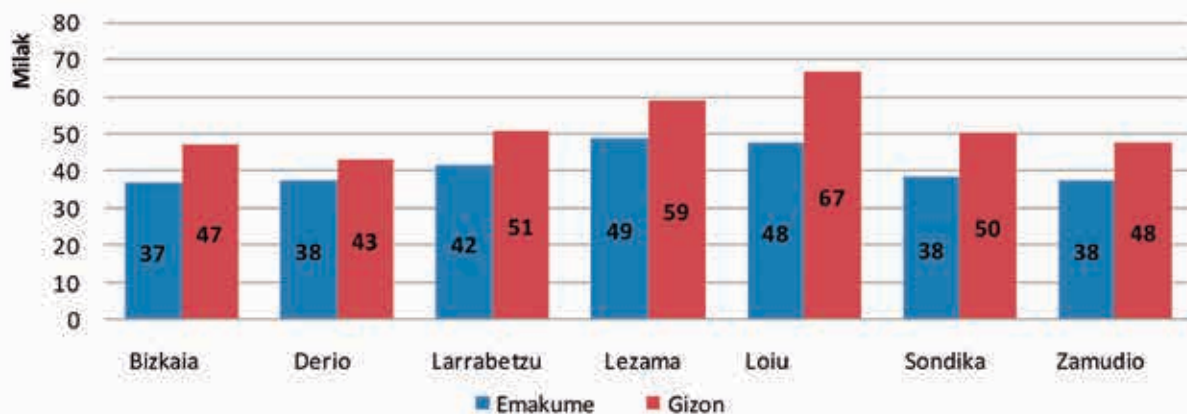
FAMILIA-ERRENTEN BANAKETA HERRIZ HERRI (2017)

GIZARTE-DESBERDINTZA, FAMILIA-ERRENTEN ARABERA (2017)

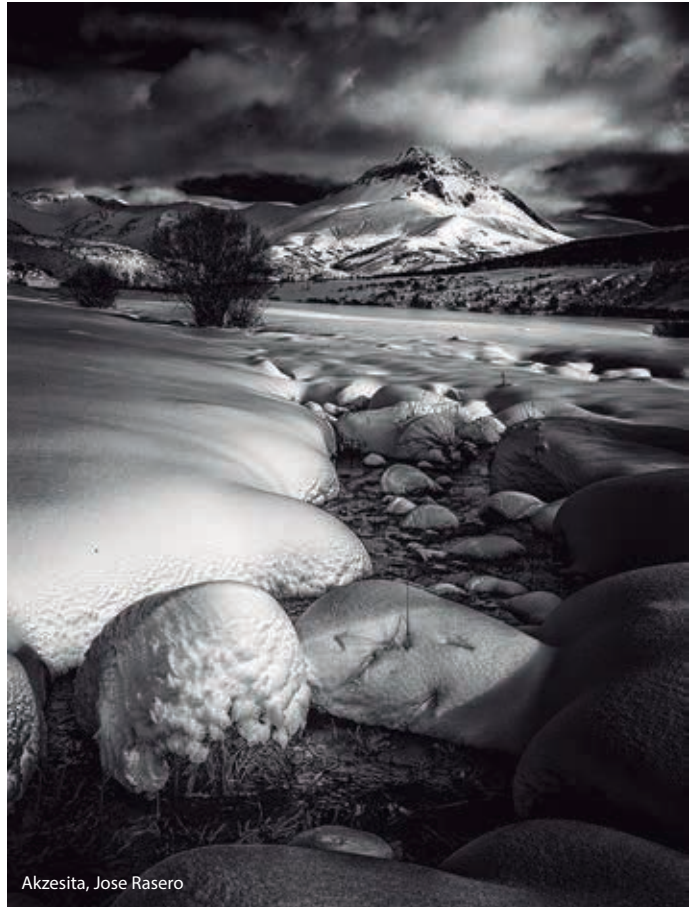

GENERO-DESBERDINTZA, FAMILIA-ERRENTEN ARABERA (2017)

Hirugarren saria, Alberto Muñoz Hernandez

Akzesita, Jose Rasero

Jose Maria Campos

Lehenengo saria, Enrique López Tapia

a: DATen eskutik

Derioko Argazki Taldeak (DAT) argazki lehiaketa antolatu zuen iaz hamabigarren aldiz. Guztira, lau sari banatu zituzten. Lehen saria Enrique Lopez Tapiak (Madril) irabazi zuen eta 200 euro eta diploma jaso zituen. Bigarren saria Araun Mohanraj-entzat (Manchester) izan zen eta 150 euro eta diploma eskuratu zituen; eta hirugarren saria Alberto Muñoz Hernandezek (Oñati) lortu zuen. Muñozek 50 euro eta diploma jaso zituen saritzat. Bestalde, akzesita Jose Rasero derioztarrari eman zioten, herriko parte-hartzaile onena izan baitzen. Raserok ere 50 euro eta diploma jaso zituen.

Natura gordina

Lehiaketan 75 lagunek hartu zuten parte eta guztira 216 argazki aurkeztu zituzten, parte-hartzaile bakoitzak hiru lan aurkezteko aukera zuen eta. Lehiaketa Concursos Digitales izeneko plataformaren bidez kudeatu zuten eta, horregatik, Euskal Herritik kanpoko hainbat argazkilarik aurkeztu zituzten lanak Derioko txapelketara. Hau da parte-hartzaileen jatorria: Derio, 10 lagun; Txorierriko gainerako herriak, hiru; Bizkaiko beste herri batzuk, 17; Euskal Herriko gainerako herrialdeak, 20; Estatua, 16; eta Estatutik kanpo, bederatzi.

Antolatzaileek lehiaketaren hamabigarren edizioan zehaztu zuten lehen aldiz haren gaia: natura. Epaimahaia Juan Ramon Larrocea eta Pablo Freijo bilbotarrek eta Jon Rueda zamudioztarrak osatu zuten, eta irabazleen izenak azaroan ezagutarazi zituzten. Sari-banaketa ere azaroan egin zen eta argazkirik onenak urtarilerara arte egon dira ikusgai Kultur Birikan. DATen lehiaketak gero eta ospe handiagoa du. Izan ere, hiru parte-hartzaile onenek Argizaiola lehiaketan parte hartzeko gonbidapena lortzen dute.

Bigarren saria, Arun Mohanraj

Anaia Nagusiaren begi zorrotzak

Abereen etxaldea irakurri nuen ikastolan, eta Orwellez liluratuta 1984 ere irakurri nuen. Esan gabe doa bigarren liburua irakurtzea zailagoa egin zitzaidala, bai konplexuagoa zelako, bai irudikatzen zuen gizarteagatik: hor topatu nuen lehenengoz “anaia nagusia”. Azken egunotan, eztabaida sutsua piztu da Estatu Batuetan, Clearview aplikazioa dela eta. Aplikazio hori edonoren argazkia ateratzeko eta pertsona identifikatzeko gai omen da. Non dago gure pribatutasuna?

t: Xabier Diaz / a: www.dailydot.com

Zientzia fikzioan ohikoak dira estatu totalitarioen menpeko gizarteak. Etxean, lanpostuan, garraio publikoetan... edonon mikrofonoak eta kamerak jartzen dituzte, eta informazio horretaz baliatzen dira doktrinamenduen, propagandaren edo zigorren bidez gu kontrolatzeko. Are gehiago, Phillip K. Dick-en *Minority Report* eleberrian artean gertatzeke zeuden delituak zigortzeraino ere iristen ziren! Egun, *Black Mirror* edo *Electric Dreams* telesailetan ildo berdinari jarraitzen diote; hau da, zientzia fikzioaren bidez hone-lako arriskuak salatzen dituzte eta, bide batez, eskura ditugun teknologiaren eta kontsumismoaren gaineko gogoeta egingen dute. Izan ere, 1984 eleberriko kontrol teknologikoak gainditu ditugu; eta ez hori bakarrik: abenduko artikuluan esan nuen, mikrofono eta kamera espioi horiek geuk zabaltzen ditugu bazter guztietatik, nahita.

Hatz-marka, begia, aurpegia, ahotsa, non gauden, gure familia eta lagunak nortzuk diren, noren argazkiak ditugun eta euren argazkiak, zenbat denbora ematen dugun leku bakoitzean, zer erosten dugun, norekin egiten dugun berba, bihotztaupadak, zein kirol egiten dugun, zer idazten dugun, zein hizkuntza erabiltzen dugun... Egia da gure mesederako ere erabiltzen ditugula. Ondo ordainduta.

Minority Report pelikulan, Tom Cruise-ren pertsonaia ihesi doala bere aurpegia identifikatzeko gai diren pantailak agertzen dira. Aditza ematen denaren arabera, horien erabilera primarioa pantailen publizitatea erabiltzailearengana egokitztea da, baina polizia ere informazioa jasotzen du eta Cruise gixajoaren atzetik jarraitzen dute. 2018an jakin genuen Txinako polizia aurpegiak antzemateko errealtate emendatuko betaurrekoak era-

biltzen hasia zela. Euren esanetan, 10.000 lagunek datu-base batean 100 milisekunduan pertsona bat identifikatzeko gai ziren, eta lehenengo saiakera pilotuan sistemari esker hainbat gaizkile atxilotu zituzten.

Pribatutasuna, non?

FBIk, Segurtasun Nazionalerako Sailak eta hainbat udalek edo estatuko poliziak jadanik erabili dute arestian aipatutako Clearview aplikazioa. Hori aurpegiak berehala identifikatzeko adimen artifizialean oinarritzen da, eta, horretarako, hiru mila milioi irudi baino gehiago bildu ditu Facebooken, YouTubean, Venmon eta horrelako lekuetan; gureak ere bai, agian. Pertsonaren argazkia atera, eta sistemak hainbat irudi aurkezten ditu irudi horiek dauden webguneen informazioarekin batera. Sare sozial pribatu gehienetan, gure informazioa helburu komertzialetarako lagatzeko erabileretarako ere? Non dago gure pribatutasuna? Kasualitatea da segurtasun-indarrak lehenak izatea aplikazioa erabiltzen? Human Rights Watch erakun-

“1984 eleberriko kontrol teknologikoak gainditu ditugu; are gehiago, nahita zabaltzen ditugu”

deak salatu du Txinako zaintza-sistemak beste helburu batzuk ere badituela, eta Clearview-ek webgunean ipini dituen mezu alarmistak ikusita, ez zait batere fidagarria iruditzen. Zer nolako erabilera justifikatu nahi dute?

La Mecanica del Caracol podcast-ean entzun dudanez, Mojo Lens konpainiak smart lentilla batzuk aurkeztu ditu, kamera eta guzti. Imajina dezakezue zer nolako abantaila den ikusmen-arazoak dituen pertsona batentzat, objektuak edo arriskuak hobeto antzemateko? Eta Clearview aplikazioari lotuta, aurrean ditudan pertsonen lana, historiala, nortasun-agiria, helbidea, zaletasunak, lagunak... begi bistan izatea haiek konturatu barik?

0 km-ko euskara da Txorierrikoa

t: Juan Luis Goikoetxea

0 km -zero kilometro- mota bat baino gehiago dago. Bada bat autoei dagokiena: 0 km-ko autoa erosiko dut, esaten da. Bada beste bat 0 km-ko produktuari dagokiona, hur-hurreko janariari. Baita hirugarren 0 km-a ere, zeina erabili izan den abiapuntu lege, gune horretatik hasita herrialdeko kilometroak neurtzeko. Antza denez, 0 km honetatik sortua da esaldi hau: "Bide guztiek garamatzate Erromara".

Guk gaurko artikuluan 0 km produktua kontsumitzea eta Txorierriko euskara erkatuko ditugu. Bertoko txakolina aipatzen dugunean, kasurako, den-denok ulertzen dugu 0 km-ko edaria dela, bai parajekoa delako, bai urte-sasoi batekoa delako, baita ingurugiroa aintzat hartuta ekoiztu delako ere.

Bestalde, Txorierriko euskara 0 km-ko produktua da, inguruko artean berba egitekoa. Hementxe sortua, asagotik garraiatu behar izan ez dena; produktu naturala, osasungarria.

Kontua da, 0 km-tasunari eusteko, produkzioak eta kontsumoak bertokoak izan behar dutela. Horretan ditugu komediak. Sondikan erdaraz dabilena, 0 km-ren aurkakoa da, ez da ekologista. Berak ez du ekoizten, ez kontsumitzen Txorierriko euskararik, euskara geure produktua den arren.

Dena dela, euskaraz bizi dena noiz ari da 0 km-ko berbetan? Aipa ditzagun adibide batzuk: Paret horia konpontzen saiatu naiz, urrunagoko erredua da. Alderantziz, Horma beilegia konpontzen ahailegindu naiz, hurbil-hurbilekoa da; baita, Horma beilegia konponduten ahailegindu naz ere. Zergatik laga behar da ortua latzin eta soloa lantzar? Zergatik baztertu Txorierriko azaloreak, etxeko esamoldeak, lagunarteko hizkeraren gatza eta piperra?

Azken batean, ondo jatea da helburua, euskara osasuntsua erabiltzea, beti gogoan izanik, erdal orbelen artean bada ere, gure 0 km-ko euskarak gibelurdinak eta urretx gozo-gozoak ere badauzkala Txorierriko solo-basoetan.

**SARRIKOLA
OGITEGIA**

Euskal pastela
Baserriko ogia
Bizkotxoak
Hainbat tarta

Sarrikola, z/g Larrabetzu
Tel.: 94 455 83 37
619 78 58 84

**PELUKERIA
ESTETIKA
LARRABETZU**

Anguleri nº 2 Bajo - 48195 LARRABETZU
Tel. 944 558 144

IZ

ileapaindegia
estetika

Txantxangorri Nº 2
ZAMUDIO
94 603 69 43

**yedra
floristas**

Mikel Zarate, 2 - 48150 Sondika - Bizkaia
Telefonoa: 94 453 14 57 - yedrainterflora@hotmail.com

Espagetiak intxaur-saltseagaz eta gari-esparragoakaz

a: directoalpaladar.com

Osagaiak (lagun birentzat):

- 100 g intxaur
- 150 g espageti
- 150 g kipula
- 150 g gari-esparrago
- 50 g pernil
- 200 ml esne-gain

Prestetako area:

Lehenengo eta behin, saltsea egingo dogu. Horretarako, intxaurrei azala kenduko deutsegu eta gorde egingo doguz. Kipulea txikitu, eta

lapiko baten egingo dogu, harik eta ia karamelatzen dan arte. Edalontzi bete ur eta intxaurrek gehituko doguz eta 10 minutuan izango dogu egosten. Esne-gain apur bat bota, eta birrindu egingo dogu. Bestalde, gari-esparragoak zatituko doguz eta puntak gorde. Zartagin baten esparrago-zatiak erreko doguz, olio apur baten eta minutu bian. Intxaur-saltsea eta esne-gaina gehituko doguz eta nahasi egigo doguz saltsea lortu arte. Esparrago-zatiak eta pernila dadotan ebagia botako doguz. Espagetiak egosi, eta zartaginera botako doguz. Osagai guztiak ondo nahasiko doguz eta mahaira bero aterako dogu.

Tostada frantsesak txokolatez beteta

a: www.gourmet.cl

Osagaiak:

- Moldeko ogia (8 xerra)
- 100 g txokolatezko estaldura
- 2 arrautza
- 2 koilarakada azukrea
- Koilarakada txiki bat bainila-esentzia
- Katilu erdia esne
- 2 koilarakada gurin
- Azukrea
- Fruta

Prestetako area:

Txokolatezko sandwichak egingo doguz. Bestalde, arrautzak, azukrea eta bainila-esentzia nahasiko doguz, eta ostean esnea gehituko dogu. Ondo eragin. Sandwichak nahasian sartu, eta alde bietatik bustiko doguz. Bestalde, koilarakada bat gurin ipiniko dogu zartagin baten. Urtzen danean, sandwichak sartuko doguz eta alde bietatik erreko doguz. Tostadak bitan zatituko doguz eta azukrea botako deutsegu ganetik. Gura izan ezker, frutakaz apaindu daikeguz.

ZAMUDIO-DERIOKO LURLANGILEEN ETXEA
Santi Mami buzoa, 1
Tel.: 94 454 10 06
Faxa: 94 454 12 15
48170 Zamudio (Bizkaia)

SANTI MAMI
ALBARTARITZA
Nerea Pedrosa Cule, 517
COOP. GANADERA ZAMUDIO DERIO
Tel.: 94 454 13 77 - 689 04 31 15
Faxa: 94 454 12 15

tik tak

EGUNEKO MENUA
lehenengo platerra
bigarren platerra
postrea
ogia
edaria
9€

T: 94 454 55 55
Bestorrene 5, Behea
48160 DERIO

Jatetxea **SAN ISIDRO**

ETXKO OKELETAN ESPEZIALIZATUA ETA ETXKO GOZOGINTZA APARTA
ESKONTZAK, BATAIOAK, JAUNARTZEAK

Karta zerbitzua - Laneko zerbitzuak - Jantoki pribatuak
Jantoki bakoitzean 180 toki - Sukaldaritza tradizionala

Telefonoa 94 454 07 96
Fax 94 454 14 15
Mungai de etorbidea, 25
48160 DERIO

GAMINIZ
JATETXEA

Tel/Fax: 944 317 025
email: gaminiz@gaminiz.com

Ibaizabal 212. Parke Teknologikoa
48170 Zamudio - Bizkaia
GPS: 2°51'41" W 43°17'37" N

www.gaminiz.com

Umeen txokoa: zazpi desberdintasunak

Ezetz zazpi desberdintasunak topatu irudi bien artean. Bukatzen duzunean, irudiak margotu eta moztu ahal dituzu.
a: www.jeux-fille.fr

Gomendioak

LITERATURA: NAGUSIAK

–Eskola publikoa. Ez da Euskal Herrian behar dugun eskola publikoa (Delta Publicaciones), Fito Rodriguez Bor-naetxea eta Josu Txapartegi.

–Euskararen bidegurutzetik (Elkar), Kike Amonarriz.

–Joana Maiz (Harriet ediciones), Yurre Ugarte eta Joseba Larratxe (il.)

–Aitaren etxea (Elkar), Karmele Jaio.

–Afrikanerrak (Elkar), Eneko Barbe-rena.

LITERATURA: GAZTEAK

–Kiwi hartza (Ttartalo), David Gauthier eta Claire de Gastold (il.).

–Katta urtebetetzea (Elkar), Miren Agur Meabe.

–Nola harrapatu elefante bat (Tartalo), Vanessa Westgate.

–Leotolde (Denonartean), Olga de Dios.

–Mehatxua (Elkar), Garbiñe Ubeda Goikoetxea.

Sudokua

8				2		9		3
	7	9	8				1	
2	6							5
			2			1	6	7
	1	3	7	9				
			5					9
		8				5		
	5		9					2

2	3	7	8	1	6	9	5	4
4	6	8	2	5	9	7	3	1
1	5	9	7	3	4	8	2	6
6	4	3	1	9	5	2	8	7
8	2	5	4	6	7	3	1	9
7	9	1	3	8	2	4	6	5
5	8	4	6	7	3	1	9	2
9	1	2	5	4	8	6	7	3
3	7	6	9	2	1	5	4	8

Nire Autoocasion NA

IMPORTAZIOA ETA SALMENTA

MUNGIALDE ETORBIDEA, 3 48160 DERIO-BIZKAIA

Mobilak: 686 97 06 41 - 649 16 77 12
Telefonoa-Fax: 94 454 51 92

www.nireautoocasion.com info@nireautoocasion.com

LOREGARBI

GARBIXETA ZERBITZUAK

Garbi-ikusiak, orokorrean
Autokorren konpartuek
Mantentze garbi-ikusiak
Bulegoak eta lekualak
Orra emateko garbiketa
Itasotzak
Zabur bilaka

Besaide Plaza, 1 - B* Aldeakone
48160 DERIO (Bizkaia)
loreagarbi@euskalnet.net

Tel: 94 406 49 92
656 712 443
Fax: 94 406 49 93

LEIRE BEGOÑA

ULE-APAINDEGIA

MUNGIALDE ETORBIDEA, 20
48160 DERIO
94 454 26 32

Jarrai izaguru Facebook-en

Azokak

Zamudio

- > Nekazamudio. Otsailaren 1ean, 11:00etan, Kultura Etxean.

Erakusketak

Sondika

- > Felix Anauten "Euskal doinuak", BBKren eskutik. Otsailaren 3tik 27ra, Erakusketa Aretoa.

Filmak

Derio

- > Mendi Tour Festibala: *Manaslu*. Otsailaren 16an, 18:00etan, SKEn.

Lezama

- > *El orden divino* zine forum feminista. Otsailaren 14an, 18:00etan, Kultura Aretoa.

Hitzaldiak

Zamudio

- > Menopausia. Otsailaren 22an, 12:00etan, hitzaldi gelan.

Larrabetzu

- > Literaturaz berbetan: Unai Elorriagaren *Iturria* eleberria. Otsailaren 13an, 19:00etan, Anguleri Kultur Etxean.

Ikastaroak

Zamudio

- > Zen meditazioa. Otsailaren 1ean, 11:00etan; hilaren 2an, 11:00etan; hilaren 14an, 20:00etan; hilaren 15ean, 11:00etan; hilaren 16an, 11:00etan; eta hilaren 20an, 19:00etan.

Lezama

- > Udal ikastaroetan izena ematea. Otsailaren, liburutegian.
- > Emakumeentzako batukada. Eguaztetenetan, 18:00etan, Uribarri Topalekuan.
- > Emakumeentzako sexualitate-tailerra: autoezagutzatik plazerera (I). Otsailaren 28an, 18:00etan, Kultura Aretoa.

Larrabetzu

- > Haurrentzako filosofia, Jakinmin filosofia elkartearen eskutik. Otsailaren 1ean, goizean eta arratsaldean, Anguleri kultur etxean. Izena ematea: jakinminelkarta@gmail.com; prezioa: 30 euro (ikastaroa) eta 40 euro (ikastaroa eta bazkaria).

Irteerak

Sondika

- > Bakio – Gaztelugatxe – Bakio, gurasoen elkarteak eta udalak antolatuta. Otsailaren 16an, 09:00etan. Izena ematea: otsailaren 12ra arte, liburutegian.

San Juan de Gaztelugatxe. a: Ander Abadia. wikipedia

Zamudio

- > Lunada. Otsailaren 9an, 08:00etan, Arroeta mendi taldeak antolatuta.
- > Sasimartxo. Otsailaren 16an, Arroeta mendi taldeak antolatuta.

Kirola

Zamudio

- > Arku-jaurtiketa saioa. Otsailaren 29an, Kultura Etxean, Gaztestazioak eta Gezi-Bide elkarteak antolatuta. Izena emateko azken eguna: otsailaren 27a.

Musika

Lezama

- > Azken Barikuak: Ene Bada (Aneguria & Aiama). Otsailaren 31n, 21:00etan, Oxangoiti tabernan. kontzertua.
- > Abenduaren 19an, 19:30ean, Andra Mari elizan.

Larrabetzu

- > Domekak Hori Baien: Physis vs Nomos. Otsailaren 16an, 18:30ean.

Ospakizunak

Zamudio

- > Santa Ageda abestea. Otsailaren 4an.

Larrabetzu

- > Santa Ageda bezpera. Otsailaren 4an, 21:00etan, Kulturbilguneak antolatuta. Entsegua: otsailaren 3an, 20:30ean, eskolako liburutegian.

Bestelakoak

Zamudio

- > Pazko jaiak prestatzeko batzarra, Eguraldi Ona jai-batzordeak deitua. Otsailaren 6an, 19:30ean, Aresti gelan.
- > Arroeta mendi taldeko Ohiko Batzar Nagusia. Otsailaren 13an, 20:00etan.
- > Lagunandre elkartearen Ohiko Batzar Nagusia. Otsailaren 14an, 18:30ean, Zamudiotorren.
- > Adintsuen Taldearen Ohiko Batzar Nagusia. Otsailaren 29an, 11:00etan, Zamudiotorren.

Larrabetzu

- > Irakurketa-saioak, Saroarekin. Otsailaren 7an, 16:30ean, Anguleri Kultur Etxean. Izena ematea aurretik egin behar da.

Familia osorako kalitatezko arreta, zure esku

Zaharritu Berriak
Logopedia
Podologia
Kiroprasajak

clínica dental
ZANDUZ
hortz klinika

Txarrirentzako etxebidea, 8 - Laja | Aragoi erakunde | 48180 DERIO
94 454 01 01 | 867 79 54 45
info@dentazanduz.com | www.dentazanduz.com

elekma

URRATZEN BAT DUTEN ETXETRESNA ELEKTRIKO BERRAK
TELEBISIAK ETA ETXETRESNA ELEKTRIKO TUKAK

lehenengo markak • Prezioak onak

BOSCH, SIEMENS, BALAY

Txarrirentzako etxebidea, 25-314 | 48180 Laja
T. 944 539 232
www.elekma.es

TURREGOITI
JATETXEA

Lauraketa etorbidea, 27
48180 Laja-Bizkaia
T-Fax: 94 453 24 40
restauranteturregoit.com

TXORIERRIKO IRAKASKUNTZA PUBLIKOA

KALITATE ONEKO IRAKASKUNTZA ETXETIK HUR

Larrabetzuko Herri Ikastetxea

Tel.: 944 558 172

Faxa: 944 558 172

Zamudioko Herri Ikastetxea

Tel.: 944 520 826

Faxa: 944 521 349

"Txorierrri" B.H.I. (Derio)

Tel.: 944 543 258

Faxa: 944 543 262

"Gorondagane"

Herri Ikastetxea (Sondika)

Tel.: 944 531 020

Faxa: 944 531 020

Derioko Herri Ikastetxea

Tel.: 944 541 246

Faxa: 944 541 246

Lezamako Herri Ikastetxea

Tel.: 944 55 119

Faxa: 944 555 163

MATRIKULA
Urtarrilaren 27tik
Otsailaren 7ra

23 UDAL-ETXEBIZITZA TASATU

BILBO HANDIKO
ETXEBIZITZARIK
MERKEENAK

EZ GARA KOOPERATIBA

INSKRIPZIO-EPEA ZABALIK
01/20tik 02/28ra.

946 459 015
www.sukia.com

Salmenta-bulegoa:
Lainomendi 11 - Derio